

Narodna mesečna
25 Din, za izozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
izozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENECE

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.630 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Banovi svetovalci

V dneh, ko je v Belgradu zboroval in sklepal, — vsaj lahko bi, ako bi hotel —, takimenovani »parlament« (beseda izhaja od: parlare — govoriti, pomenkovati se), kjer so nekateri poslanci s šundrom in razbijanjem državnih klopi in sedežev tudi še po zvišanju dnevnice reševali gospodarsko, kulturno, moralno politično in idr. krizo, da je še nad vse slrpa vlada izprevidela, da s temi ljudmi ni mogoče resno delati in jih je poslala na začasni oddih in spametovanje v tishih dneh, ko si je demokracija po centralističnem (sedaj že tudi pravijo: unitarističnem) kopitu dala tako porazno izpričevalo, ki ga pa nekateri kar ne marajo in ne marajo prebrati, takrat torej je v Ljubljani zboroval naš domači »parlament«, ki pa ima z demokratičnim parlamentom skupno samo prvotno besedo: pogovarjati pomenkovati se.

Banski svet (boljši naziv bi bil: banov svet, ali: banovi svetovalci) je po § 26. zakona o banki upravi banov posvetovalni organ, kakor je po § 2. istega zakona podban banov pomožni organ. Cel teden je zboroval banki svet dravske banovine ne da zareže nove brazde v plevelno in zaraščeno njivo naše uprave ali da z za vso banovino obveznimi sklepi izkopije voz našega gospodarstva iz močvar, v katere ga je zapeljala mednarodna dobičkaželost in domača korupcija, ampak samo da posamezni svetovalci povedo banu in strokovnim uradnikom na banki upravi, kakšna duševna in gmojna mizerija vlada v njihovem kraju in da prosijo g. bana, naj v to ali ono postavko proračuna uvrsti še kak stotak, da bo za to ali ono brv, za ta ali oni komelec ceste, da ne bodo ljudje ob pomankljivi hrani in raztrgani obleki plačevali davkov, javna dela pa delali na tlaki.

Tako se je v tem tednu razgrnila pred nami celotna slika okrnjene Slovenije: Od Slovenske krajine — kjer ima kmet tisto ubogo, ped zemlje v treh državah in mu na meji preiskujejo poljsko orodje, ko ga gre obdelovati in plačuje carino, ko vozi pridelke domov ali pa jih mora pustiti na njeni, da segujejo, čer nima s čim plačati carine, pa do Nofranjske, kjer za blagor mednarodnega miru in miru angleškega imperija ležijo cele skladišnice porabnega in vrednega lesa, revež pa še do bolnišnice zlepa ne pride, od Belokrajine, kjer kmet vstaja s solncem in hodi spat z mrakom, ker nima božjaka v žepu, da bi z lučjo preganjal temo, pa do najsevernejših koncev Gorenjske, ki živijo samo od tujega denarja in si samo tega žele, da tujcem na mejah ne bi delali kakih sitnosti, da bodo čimprej tu — 44 bankskih svetnikov je sestavljalec banovinskega proračuna odkrivalo sliko Slovenije tako kakor se v posameznih krajih vidi od blizu. Zopet so nam dali priliko, da smo se prestrašili te slike, čeprav nam ni več neznan in bi nekateri radi videli, da bi se v znamenju neke krize kar navažili na njo. Spoznali smo tudi, da je država v zadnjih letih prevajala na banovino velika bremena, ni je pa v isti meri odškodovala z denarnimi podporniki, od 518.000.000 Din, ki jih je država v zadnjih 5 letih dala banovinam kot odškodnino za posle, ki jih v njenem imenu in v njeno korist vrše, je bila Dravska banovina deležna samo 47.300.000 Din. Nekateri so si vpleli v glavo, da je Slovenija bogata in da nima pravice zahtevati, da bi za davke, ki jih leto za letom zvesto plačuje, prejela od države kakšne podpore kakor druge pokrajine. Ne vedo pa, da je vsa razlika v zunanjem licu Slovenije v primeri z zunanjim licem drugih pokrajin iz večje kulture, ne pa iz večjega bogastva. Kravata, ki si jo ob nedeljah zaveže kmečki fant, ni iz njegovega bogastva, ampak iz njegove kulture. Večkrat je prištrudana, toda fant hoče biti čedno oblečen, davkarja pa ga — bogve po kakšnih merilih — omeni kot denarnega magnata! Tudi bele hišice po naših vaseh, za katere nas nekateri tako zavidajo, niso iz bogastva, ampak iz skoparjenja in varčevanja celih rodov, ki so se s težavo vzpenjali po lestevici kulture do evropske stopnje — današnjemu rodu pa je ta pridnost prednikov v gospodarsko škodo, ako bi stanoval v šotorih in golvnatih kolibah, bi lahko živel na račun drugih.

Toda banki svet na vsem tem ne more nič izpremeniti, ker je pač samo banov posvetovalni organ in ban njegove predloge sprejme ali pa odkloni — v okviru denarnih možnosti in svojega čuta za ljudske potrebe. Le § 96. zakona o lovu in § 51. zakona o občinah dajeja bankskemu svetu nekaj uredbodavnih pravic, ki se jih je v preteklem zasedanju tudi poslužil. Kljub tej majhni pomembnosti pa je sedanjí banki svet (ali bolje: banov) svet pokazal toliko resnosti in mučne skrbi za potrebe našega naroda, da so ga nekateri pomotoma imenovali kar »slovenski parlament«. V vseh dolgih in utrudljivih sejah ni bilo nič praznega govorjenja, nič fraziranja. Nihče ni smatral za potrebno, da bi preganjal klerikalnega ali liberalnega, nacionalističnega ali separatističnega zmaja, čeprav je še danes v očeh nekaterih tako opletanje po zmajih nujno potrebno za dokaz državljanosti. Sama resna posvetovanja, kako bi s temi skromnimi sredstvi, ki so banovini na razpolago, mogli koristiti ljudstvu — znašli so se ban in njegovi svetovalci, pa so spoznali, da imajo z ozirom na silno slisko premalo oblasti in premalo finančnih sredstev.

Toda ban se lahko tudi potom svojih strokovnikov pouči o potrebah ljudstva. Vsičuje se nam vprašanje, čemu je banki svet prav za prav potreben? Samo zato, da ga javnost zamenuje z banovinskim svetom, o katerem govori čl. 88. že l. 1931. predpisane ustave? Čl. 88—97 ustave namreč govore o samoupravah. »V vsaki banovini kot samoupravem telesu obstoja banovinski svet in banovinski odbor (čl. 88). Banovinski svet se voli na 4 leta s splošnim, enakim, neposrednim glasovanjem po odredbah zakona. Svet voli iz svoje srede banovinski odbor, ki je samoupravni izvrševalni organ v banovini« (čl. 89). Prepričani smo, da nobena stvar tako ne pogloblja spoštovanja zakonov kakor ločno izvrševanje ustave, zato upamo, da bo sedanja vlada, ki hoče zopet vpeljati zakonitost v upravi in zakonom priporiti že pri tej omajano spoštovanje, izvedla najprej banovinske samouprave po ustavi iz l. 1931. in jih potem razširila po programu JRZ. Resnost bankskega sveta po § 26. zakona o banki upravi je pokazala, da smo tudi samoupravnega banovinskega sveta po čl. 88. ustave vredni.

Senzacija Hodžejevega obiska

Schuschnigg v Belgrad

Mala zveza vprašuje Francijo-Anglijo

Hodža na Dunaj

Belgrad, 24. februarja. AA. Diplomatski urednik Agence economique et financiere gosp. Jean Issarey, ki se te dni nahaja v Belgradu, je napisal o sestanku med predsednikom naše vlade dr. Stojadinovićem in predsednikom češkoslovaške vlade dr. Hodžo tale članek:

Po dvodnevni razgovorih, ki so potekali v najiskrenejšem in najtoplejšem prijateljstvu, sta predsednika češkoslovaške in jugoslovanske vlade sestavila oris novega podunavskega načrta, kakor so o njem govorili tekom zadnjih diplomatskih razgovorov v Parizu. Ta načrt, ki bo poklican, da preuredi Podunavje, ustreza ne samo gospodarskim potrebam držav, ki ga bodo tvorile, temveč bo z medsebojnim podpiranjem okrepil tudi oziračje varnosti, ki je neobhodno potrebna tako za razvoj trgovinske izmenjave med temi državami samimi kakor izven njenih mej.

Najbolj važna okolnost tega novega konstruktivnega nabora Male zveze je v tem, da bo zahteval sodelovanje vseh tistih, ki so na preureditvi srednje Evrope zainteresirani. Toda to vabilo za sodelovanje, ki ga pošilja Mala zveza, bo poslano s posredovanjem Francije in Velike Britanije. To pokroviteljstvo velesil se je zdelo neobhodno potrebno belgrajskim krogom, in kar je treba poudariti, ga je dr. Hodža popolnoma sprejel. V tukajšnjih krogih mislijo ne brez razloga, da je za ostvartev važnega političnega dejanja v nekem delu Evrope neobhodno potreben pristanek Pariza in Londona in da mora po drugi strani tudi poimovanje o kolektivni varnosti in medsebojni pomoči uživati podporo glavnih činiteljev, ki so sposobni, da to delo z večjim uspehom postavijo pod zaščito ZN.

Glede Avstrije:

„Najprej Pariz in London...“

Naposled je tudi vprašanje avstrijske varnosti, ki tvori glavno dotikalno točko v predvideni zasnovi medsebojne pomoči, že naletelo na prevelike težave vselej, kadar ga je kdo skušal uresničiti. Podpora velesil za uspeh takšne zasnove se je zdela tem neobhodnejša, ker so mislili, da tudi v gospodarskem pogledu ne gre drezati v tako že preveliko občutljivost Italije in Nemčije, ki ostane vzlic vsemu tudi nadalje najvažnejša kupca blaga podunavskih držav, zaradi česar je treba čimprej konzultirati ti dve državi glede zasnove, na katerih naj temelji ta načrt. A kako naj se po drugi strani bolje prepreči očitke, da je ta pakt naperjen proti temu ali onemu sosedu, kakor s tem, da se ti sosedi povabijo, da že v samem začetku sodelujejo pri njemu. Gg. Stojadinović in Hodža sta si vzela kot izhodišče takšno platformo in si z vso dobro voljo ogledala možnost dejanske ostvartitve.

V prvi vrsti gre za to, da se čimprej s posredovanjem pristojnih ministrstev doseže zveza med vladama v Parizu in Londonu in da se nato sklene sklicanje posebne konference ali pa se predloži celoten načrt neposredno Zvezi narodov.

Dr. Hodža na Oplencu ob grobu kralja Aleksandra

Schuschnigg v Belgrad

Istočasno namerava g. Hodža na svojem obisku na Dunaju 9. marca v razgovoru s kancelarjem dr. Schuschniggom kar najtočnejše dognati stališče Avstrije. Kot glavna interesentka za ureditev podunavskega problema Avstrija pač ne bo odklonila lojalne podpore temu pomembnemu poskusu Male antante. O priliki Hodževega obiska na Dunaju se bodo mogli odstraniti nekateri nesporazumi, obenem bo pa moči pojasniti neposredni pomen zadnjega potovanja Berger-Waldenegga v Italijo.

Schuschnigg v Belgrad

Vsekakor bo ta razgovor omogočil, da se doleči dan bližajočega se potovanja g. Schuschnigga v Belgrad. Dr. Hodža se bo zavzel za to, da čim bolj pripravi tla za neposredne stike med Belgradom in Dunajem. Nihče ne dvomi, da se mu bo to posrečilo in da ne bo tako dolgo, ko bo mogel priti dr. Schuschnigg v Jugoslavijo.

Dunaj zadovoljen „Stunde“ o berlinskih intrigah

Dunaj, 24. febr. c. Dunajski vladni krogi so zelo zadovoljni z izidom razgovorov v Belgradu. S posebnim zadovoljstvom se jemlje na znanje velika dobra volja Jugoslavije, da hoče sodelovati pri reševanju srednjeevropskih problemov. Posebno na stališče Jugoslavije polagajo tukajšnji krogi veliko važnost.

List »Der Tag« pa že piše, da berlinski krogi na vso moč intrigujejo proti belgrajskim sklepom. List meni, da bo Nemčija vse storila, da prepreči konsolidacijo srednje Evrope. List »Die Stunde« piše, da posebno nemška težka industrija priganja berlinsko vlado, da za vsako ceno izključi reorganizacijo Podonavja, tako da nemški trg ne bi mogel po svoje šariti po celi srednji Evropi in po celem Balkanu. Članek polofizičnega glasila nemške vlade »Deutsche Bözzenzeitung« pa naravnost piše, da si mora Nemčija gospodarsko ohraniti srednjo Evropo v taki odvisnosti, kakor je bila pred svetovno vojno.

Glede gospodarskih vprašanj bo dr. Hodža v kratkem sklical na poseben sestanek strokovnjake Male zveze. Pri tej priliki pojde za to, da se doženejo dejanske možnosti uvoza v vse podunavske države in možnosti glede izvoza prebitka njihovih pridelkov in izdelkov. Tudi na tem polju bo treba računati s podporo, in sicer to pot z manj platon-sko podporo velesil, ker se nekateri izvozni proizvodi ne dajo plasirati. Tako bi utegnilo priti spet na dnevni red vprašanje večstranskih kompenzacijskih dogovorov.

Takšna je torej osnova in takšni so nepomembni rezultati hvalevrednega poskusa Male zveze, ki se konkretizirajo po zaslugi konstruktivnega duha dr. Hodže in realnega smisla in jasnih nazorov g. Stojadinovića. Oba gospodarstvenika velikega slovesa znata računati s sedanjimi težočami. Srečno naključje je postavilo dr. Hodžo in dr. Stojadinovića v istem času v resoru zunanje politike njihovih držav. Danes združujeta svoja prizadevanja in svojo energijo, da zagotovita zmago zasnovi, ki ji pač ne gre očitati, da ne bi bila zadosti iskrena ali da ne bi bila dovolj drzna.

Madžari Hodži: Ne moremo „Podunavje je gospodarsko odvisno od Nemčije“

Budimpešta, 22. februarja.

O velikopoteznem načrtu češkoslovaškega ministrskega predsednika g. dr. Hodže in zlasti o njegovem potovanju v Belgrad, ki je v zvezi s tem načrtom, poročajo vsi tukajšnji listi. Razpoloženje uradne Madjarske napram načrtom g. dr. Hodže ni ugodno. Pred vsem poudarjajo dejstvo ki sicer nima z jedrom same zamisli gospodarske organizacije podunavskih držav neposredne zveze — da je Nemčija v zadnjih desetih letih storila v gospodarskem oziru za podunavske dežele neprimerno več kakor katerakoli drugih velesil ali malih sil vključno same Češkoslovaške. Pri tem namigujejo na Rumunijo, ki je kot prva izrazila svoje želje v imenu podunavskih držav in to v smislu zahtev preferencialnega sistema v carinski politiki. Ako bi se pri tem ne umešala neka tretja sila, bi bil ta sistem že gotovo dejstvo.

Nato je Nemčija predlagala nov načrt gospodarske pomoči za podunavske države že na konferenci v Lausanni. Tudi ta načrt je propadel, ker je Italija odklonila svoje sodelovanje po tem načrtu. Ko je nato Nemčija odprla svoje prostore trge za podunavske države na podlagi dvostranskih pogodb, je nastalo novo stanje, o katerem se more mirno reči, da je zamisel gospodarske organizacije podunavskih držav pod vodstvom Nemčije že do neke stopnje izvršena, kajti, skoraj polovico proizvodnje podunavske gospodarske skupnosti je s tem že izrpana.

Madjarski listi povdajajo pri tem, da dalje ne more niti Madjarska, niti bi bila Nemčija pripravljena sprejeti kakršnokoli novo organizacijo, ki gre za prekoračenjem gospodarskih meja zamisljenega Podonavja. Ako podunavske države žele drug način organizacije, svobodno jim! Režim največjih ugodnosti, ki ga predlaga g. dr. Hodža, ne sme pod nobenimi pogoji izključiti Nemčije. Ako se sprejme režim preferenciala, potem se more to zgoditi le po predhodni odločitvi obstoječih trgovskih pogodb, katerim odpovedim pa Nemčija gleda mirno v oči. (!) Kdo bo zamenjal Nemčijo v tej organizaciji? Francija? Nemogoče! Ona vodi svojo zaščitno politiko, ki ne gre v račun podunavskih držav. Ali naj zamenja Nemčijo Velika Britanija, ki je navezana gospodarsko na podlagi otavskih pogodb na domini? Ali naj Nemčijo zamenja Italija?

Radovedni smo — pišejo skoraj soglasno vsi

tukajšnji listi — kakšne gospodarske žrtve bi bili reorganizatorji sedanjega gospodarskega režima pripravljeni doprinesiti v korist ostalih agrarnih držav in to zato, da se onemogoči pasivnost n. pr. avstrijske trgovske bilance napram Češkoslovaški? In dalje, ali je n. pr. Češkoslovaška pripravljena sprejeti vse višje agrarne proizvode Madjarske in Jugoslavije, Rumunije, Grčije, Turčije — namesto Nemčije? Viške jaje, masla, prašičev, goveda, žita, lesa, tobaka itd.? To vprašanje je v časih, ko se tako obupno stopnjuje gospodarska kriza v vseh podunavskih državah, najaktualnejše, in mu gre še dolgo mesto pred vsemi manj aktualnejšimi vprašanji. Madjarska nikdar ne bo sodelovala v taki gospodarski organizaciji, v kateri bi ji bili zaprti prostorni nemški trgi in odprto njeno konsumno področje za industrijske proizvode industrijsko lažje države, katere ne more pri najboljši volji konsumirati niti desetine onih viškov agrarnih podunavskih držav, katere sedaj kansomira Nemčija.

Madjarska politika — piše n. pr. »Pester Lloyd« — je kazala vedno razumevanje za gospodarske nazore. Vendar pa je ostala napram sanjam načrtom donavske samostojnosti skeptična. Gospodarska reorganizacija donavskega področja, po mnenju madjarskih gospodarstvenikov, brez Italije in Nemčije, ni mogoča. Zato pa Madjarska v ustvarjanju zamisli reorganizacije obstoječega gospodarskega sistema ne more sodelovati na škodo in pogubo svojega lastnega gospodarstva, tako agrarnega kot industrijskega, ako bodo države, katerih trgi so danes odprti ne samo za njene proizvode, marveč skoraj izključno tudi za proizvode ostalih podunavskih agrarnih držav, izločene iz take kombinacije.

Predhodna organizacija podunavskih agrarnih držav je izpeljala pod vodstvom neke agrarne države, nemogoča pa pod vodstvom držav, katerih interesi niso istovetni z interesi agrarnih držav in ki za težke žrtve, ki bi jih imele doprinesiti agrarne države, ne nudijo nikake možnosti konzuma viškov proizvodov iz agrarnih držav. Zanimivo je, da se ogreva »Magyar Hirlap« za to, da bi prevzela tako iniciativo eventualno — Jugoslavija. Taka organizacija agrarnih držav bi imela svojo realno podlago pri skupnih nastopih na inozemskih tržiščih v industrijskih državah. — V takih »kartelih« bi bilo mogoče obdržati napetost cen, ker bi bila medsebojna konkurenca izključena in s tem tudi pogubosne posledice takega nezdravega tekmovalstva. Taka organizacija pa bi predstavljala tudi v pogledu potiskavanja cen in industrijskih proizvodov v industrijskih državah svoj velik pomen.

Gospodarska MZ

Praga, 24. febr. c. Danes je na zasedanje gospodarskega sveta držav Male zveze dopotovala romunska delegacija. Na čelu romunske delegacije je bivši romunski trgovinski minister Teodorescu. Romunska delegacija ima osem članov in vsak član ima še po enega strokovnjaka s seboj. V zunanjem ministrstvu je že začela zasedati komisija za trgovinsko politiko, kakor tudi komisija za trgovski letalski promet med državami Male zveze. V trgovinskem ministrstvu pa zasedata komisiji za plovbo na Donavi in za turistični promet med državami Male zveze.

Mohamedanski pakt

Turčija-Perzija-Irak-Afganistan

Zenova, 24. febr. TG. Stalni delegat Afganistana pri Zvezi narodov Mohamed Omar Kan je v izjavi, ki jo je dal časnikarjem, uradno potrdil, da je bil med Turčijo, Irakom, Perzijo in Afganistanom nedavno v Zenevi podpisan pakt v najožjem pomenu te besede. V tej pogodbi si vse štiri države druga drugo priznavajo obstoječe meje, si nadalje obljubujejo, da se bodo glede vsakega vprašanja zunanje politike najprej medsebojno posvetovali ter da bodo druga drugo branile proti vsakemu sovražnemu napadu kakšne tuje države. Omar Kan je pristavil, da ni nobene ovire, da se ne bi pakt v

najkrajšem času ratificiral od vseh štirih mohamedanskih držav. Afganski minister je tudi priznal, da bodo sedaj države, ki so pakt podpisale, poskušile vse, kar je v njihovih močeh, da pritegnejo v pakt še dve državi z mohamedanskim prebivalstvom, to sta Egipt in Ibn Saudovo Arabijo. Afganski diplomat je svojo izjavo končal z izrazom iskrene veselja, da so se mohamedanske države združile, pozabile med seboj vse spore ter sklenile, da postanejo same sodnik svojih lastnih usod ter jamstvo za miren razvoj v prednji Aziji.

Prvi Edenov govor kot zunanji minister Politika Anglije se ne bo spremenila Tajno poročilo abesinske komisije so izdali Italijanom Francozi

London, 24. febr. c. Dopoldne se je sestala vlada k seji. Na seji je zunanji minister Eden obvestil svoje tovariše o tem, kaj misli povedati v parlamentu popoldne kot odgovor na interpelacije, ki so jih vložili nekateri poslanci zaradi tega, kako je bilo mogoče, da je italijansko časopisje lahko objavilo Maffeyev dokument, ki je bil tajen in je bil last angleške vlade. Ta debata je bila napovedana že poprej, ker je Eden moral odgovoriti tudi na vprašanje delavske opozicije, kako bo opravičil izdatke za angleško mornarico ki je vsa zbrana v Sredozemskem morju.

Ko je Eden začel popoldne govoriti, so bile vse lože in zbornica polna. Vsi so bili radovedni na prvi govor novega angleškega zunanjega ministra. Opaziti je bilo posebno to, da je bil govor zunanjega ministra silno stvaren in lakoničen. V tem se je Eden predstavil kot velik realist v nasprotju sru Samuelu Hoareu, ki je svoje govore prejel zmeraj s neko pretirano ideološko in načelno zaverovanostjo.

Eden se je omejil samo na to, da pojasni, kaj je z dokumentom, ki ga je objavilo italijansko časopisje. Eden je rekel, da je Anglija določila Maffeyjevo komisijo, da naj izdela to poročilo o angleških interesih v Abesiniji meseca januarja leta 1935, ko je bilo jasno, da je v rimskem sporazumu med Francijo in Italijo bila sklenjena tajna pogodba glede Abesinije. Anglija ni mislila pri tem prav nič na svoje interese, ampak je hotela potom

kolonialnih strokovnjakov ugotoviti, kaj mora Anglija ščititi v Abesiniji. Pri vsem tem ni bilo prav nič politike, kar se najbolje vidi iz tega, da je načeloval tej komisiji bivši državni podtajnik v kolonialnem ministrstvu.

Objava dokumenta v Giornale d'Italia nima nič senzacionalnega na sebi. Dokument je bil gotov v mesecu juniju in je komisija rabila za njegovo sestavo pet mesecev. Abesinsko vprašanje pa se je kot celota razvijalo tako, kakor je to hotela Italija. Anglija je spremljala borbo Abesinije za svojo suverenost kot članica Zveze narodov in iz tega razmerja je vzrastel ta politični problem, ki ga sedaj rešuje Zveza narodov in ki se ga Anglija udeležuje kot članica Zveze narodov brez vsake zveze z dokumentom, ki je bil objavljen.

Ob tej priliki je Eden poudaril, da je sedaj ugotovljeno, da je bil dokument izdan Italiji v Parizu. Več o objavi sami Eden ni rekel, vendar pa je to pojasnilo vzbudilo veliko senzacijo.

Nato je Eden izjavil, da je prišel k zaključku te zadeve in izjavljal, da se politika Anglije ne more spremeniti in bo ostala ista, kakor je bila. Pač pa ne smatra za potrebno, da bi moral sedaj objaviti dokument v obliki bele knjige, ker ne bi to prav nič koristilo naši politiki in mednarodni politiki sploh.

Debata se v parlamentu še nadaljuje. Večina je z odobravanjem vzela na znanje kratek govor novega zunanjega ministra.

Domači odmevi

Visoko odlikovanje za dr. Stojadinovića

Belgrad, 24. februarja. AA. Predsednik češkoslovaške vlade dr. Milan Hrdyja je osebnostno izročil predsedniku ministrskega sveta dr. Stojadinoviću red Belega leva z leno prve stopnje, s katerim ga je odlikoval predsednik češkoslovaške republike dr. Edvard Beneš na predlog češkoslovaške vlade.

Upokojitve banov

Belgrad, 24. febr. m. S kraljevim ukazom sta na predlog predsednika vlade upokojena Ranko Trifunović ban vardarske banovine in Dobrica Matković, ban moravske banovine.

Danes seja Narodne skupščine

Belgrad, 24. febr. m. Jutri bo zopet po krajšem času seja plenarna Narodne skupščine, za katero že danes vlada veliko zanimanje, ker se bo ob tej priliki pokazalo, ali bodo prevladali v vrstah opozicije frezenci in resnični elementi, ali pa ne. Ti krogi na dosedanjih skupščinskih sejah niso odobraval nesmiselnosti počelja svojih tovarišev v opoziciji. V tem pogledu so držali neko srednjo črto. Med temi se je v zadnjem času opazilo predvsem ravnanje novo ustanovljenega narodnega kmečkega kluba, v katerega so vstopili poslanci zadržnika Vojve Grgjevića. Ker je verjetno predvidevali, da bodo le nadaljevali z obstrukcijo ter skušali ovirati zakonodajno delo, ki ga zahtevajo ne strankarski temveč državni interesi, so poslanci JRZ in skupščinske večine že na zadnji seji sklenili, da se naprosi predsedstvo narodne skupščine, naj prične strokno izvajati vse določbe skupščinskega poslovnika, ki za poslance, kateri molijo red v skupščini, poleg drugih kazni določa tudi izključitev od skupščinskih sej, ker je nedopustno, da bi manjšina terorizirala večino ter jo ovirala pri delu. Z ozirom na bodoče zadržanje v skupščini so imeli danes sejo predstavniki opozicijskih klubov, jutri, neposredno pred sejo skupščine, bo pa imel sestanek tudi klub JRZ in skupščinska večina.

Belgrad, 24. febr. m. Dopoldne sta se z Ljubo Davidovičem sestala na njegovem stanovanju Joca Jovanović in Gavrilović. Razpravljali so o stanju v tako zvani zadrženi opoziciji. Popoldne se je konferenca nadaljevala ter ji je prisostvoval tudi Večeslav Vilder, ki je večeraj prispel v Belgrad.

„Slovenski jug“

Belgrad, 24. febr. m. Semkaj je prispela neka deputacija akademikov, članov „Slovenskega juga“ iz Zagreba, s predsednikom Stankom Benedikom na čelu. Deputacija je bila danes sprejeta pri socialnem ministru Cvetkoviću, pri ministru, predsedniku dr. Stojadinoviću in ministru dr. Kreku. Organizacija „Slovenskega juga“ šteje v Zagrebu okoli sto članov, samih akademikov, ki se doslej niso eksponirali za noben režim. Zvečer bodo imeli sestanek s predstavniki belgradskega „Slovenskega juga“ zaradi enotnega nastopa v vseh dijaških vprašanjih.

Pokojninsko zavarovanje in naši nameščenci (Rezolucija Društva združenih zasebnih in trgovskih nameščenecv.)

Društvo združenih zasebnih in trgovskih nameščenecv vodi stalno borbo za rešitev in avtonomno ureditev pokojninskega zavarovanja po svojem glasilu „Bodočnost“, po ostalem časopisju v Sloveniji, kakor tudi s sestanki in predavanji med nameščenici.

Tako je v nedeljo, dne 23. t. m. pri svoji podružnici v Trbovljah v Društvenem domu priredilo predavanje o sedanjih situaciji in o razširitvi pokojninskega zavarovanja. Na tem sestanku je bila sprejeta tale resolucija:

Slovenski nameščenci, organizirani v Društvu trgovskih in zasebnih nameščenecv Slovenije, poudarjajo, da je iz gospodarsko konkurenčnih, kakor tudi iz socialnih razlogov nujno potrebno, da se zavarovanje zasebnih nameščenecv že v tem prazničnem letu razširi na vse stroke nameščenecv, zlasti trgovske sotrudnike, in to na ozenilju vse države.

Razširitev na podlagi sedaj veljavnih pooblastil v finančnih zakonih, ki bi bila nujno centralistična, odklanjamo. Zahtevamo finančno in administrativno samostojnost že obstoječega Pokojninskega zavoda v Ljubljani, kakor tudi vseh ostalih zavodov, ki naj se ustanove.

Pravilnost tega stališča dokazuje Pokojninski zavod v Ljubljani, kateremu je uspelo organizirati zavarovanje, valorizirati rente in gospodariti uspešno v prid članstva in gospodarstva.

Število zavarovancev, kot ga ima naš Pokojninski zavod, je za samostojno izvajanje pokojninskega zavarovanja zadosti veliko. Novo ustanovljeni zavodi, katerim bo prideleno najmanj toliko članstva, bodo mogli za svoje nameščenice dobro izvajati zavarovanje in jim z najmanjšimi stroški nuditi sigurno garancijo za pridobljene pravice. Hkrati pa bodo sami po sebi močan in uspešen regulator gospodarstva za svoje pokrajine.

Potrebna je zveza vseh samostojnih pokojninskih zavodov zaradi enotnega izvajanja zakona, zaradi kontrole in varovanja pridobljenih pravic članov posameznih zavodov.

Izjavljamo, da je to naša stara zahteva, za katero smo se stalno in principijelno borili in se bomo tudi v bodoče.

Te naše zahteve naj se uveljavijo že v letosnjem finančnem zakonu.

„Črni teror...“

V nedeljski izdaji našega dnevnega tovariša „Jutra“ smo poročali iz Španije brali pod naslovom „Žrtve črnega terorja v Španiji zopet na svobodi“. Morda je vrhovno vodstvo glasila slovenskih svobodomislecov že samo opozorilo podrejeno osebo v uredništvu, da je bil ta napis nereden, ker spada bolj v opoldanske glasilo našega svobodomiselstva, v „Slovenski narod“, ki tvori priroden most od svobodomiselstva do marksizma in ima tudi dovoljenje, da bolj krepko in brez krinke izraža čustva napredne fronte do krščanstva. „Jutra“ je bilo zadnje mesece v tem pogledu zelo gladko in se je le z rokavicami dotikalo teh problemov, ki jih je opoldansko glasilo smelo raztelesiti z zavijanimi rakavi in z grobo, brezobzirno besedo v ustih, ki nočejo ničesar prikrivati.

Mi se „Jutra“ zahvaljujemo, da je zapustilo ugajane metode borbe proti krščanstvu. Marsikaterega bravca, ki se mu je slog opoldanskega pohorsko-marksističnega glasila zdel neletteraten in preveč enoličen z „Delavsko politiko“, je ta pohlevnost nemara zapeljala, da je začel verovati v „spreobrnjenje“ jutranjih svobodomislecov. Sedaj so postreženi!

Napisali smo »borba proti krščanstvu«. Kajti to je bila španska revolucija, o kateri je izšla kolikor toliko točna statistika. Ta statistika pravi, da so »klicarji demokracije«, ki jim naši svobodomislici in marksisti pošiljajo svoje simpatije v stolpcih svojih glasil, v dveh letih svoje neomejene vlade v Španiji upepelili 63 velikih šol, med njimi 5 univerz, zato, ker so bile katoliške, porušili 58 velikih, zgodovinskih cerkev, 730 zasebnih hiš vidnejših katoličanov in 26 tovarn, ki so jih vodili katoliški možje. Poleg tega so razdejali 58 železniških mostov, 31 cest in 66 železniških prog na dolge razdalje, 10.824 kg dinamita so uporabili za svoje »kulturne« namene. Težka kriminaliteta je v teh dveh letih po uradni statistiki narasla za 78.505 primerov. Razun neštetihi umorov, ki so se zgodili prve dni revolucije in pri oktobersem uporu l. 1934 v Asturiji, ima marksistični režim na svoji vesti 1027 umorov in 1750 atentatov, ki so napravili samo ranjence. Brez krvavih in sodnih posledic pa je bilo v dveh letih marksističnega režima 54.205 atentatov po uradnih beležkah. Žrtve so v veliki večini bili zgledni katoličani, med njimi duhovniki, redovniki in redovnice in katoliški voditelji.

Ali je čudno, če se je po dveh letih takšnega »demokracičnega režima«, ki je proglasil kristjane za pristo zverjad, in cerkvene ustanove za stvari, ki jih vsakdo lahko brez kazni ruši in podira, španska ljudstva otrslo tiranov in si na svobodnih volitvah dalo primernejšo vladno, ki je tok pustošenja zaustavila s tem, da je uporabila državni zakon. »Črni« je bilo tudi potem le zelo malo na vladi. Predsednik republike je za to skrbel, da do oblasti niso prišli in da so se vrnili nazaj zopet oni, pod katerimi je prvič Španija vzpametela v svitu plamenov, ki so požirali cerkve in samostane. To je objektivna resnica o Španiji.

Po ideologiji svobodomiselstva in marksizma, ki sta si vedno bila zvesta tovariša po vsem svetu in sta si draga prijatelja tudi na slovenski zemlji, žrtve revolucije ni treba omeniti, pač pa se morajo za žrtve proglasiti tisti, ki so potiskali baklje v cerkve in katoličane morili in obešali ter ogabno skrunili vse, kar je vernikom sveto in vzvišeno. Takšno pojmovanje poznamo. A posebno drago nam je, da je glasilu našega svobodomiselstva spodrsnilo, da je to javno priznalo in potrdilo. Španija je sicer daleč, a simpatije, ki jih njena žalostna zgodovina pri nas vzbuja, so poučne. Treba si jih je zabeležiti.

Naše ljudstvo bo odslej vedelo, ne po naši za-slugi, ampak po neoprednosti gospodov, ki usmerjajo glasilu naših svobodomislecov, da bomo v borbi proti komunističnim razdiralcem družabnega reda ostali osamljeni, samo na svojo lastno od-porno silo navezani, medtem ko si bodo za našimi hrbti naši svobodomislici naprednjaki, nacionalistični Jugoslovenci, pohorci ali kakorkoli se že imenujejo, in naši marksisti ter njihovo sorodstvo na levi stiskali svoje mehke roke v nerazdružljivem prijateljstvu, kakor povsod drugod na svetu.

Gasilski kongres bo v Zagrebu

Belgrad, 24. febr. m. Danes je bilo tu seja starejšinstva Gasilske zveze. Na seji so obravnavali tekoče zadeve ter je bilo sklenjeno, da bo vseslovenski gasilski kongres in jugoslovanski gasilski kongres meseca marca v Zagrebu, ob priliki proslave 60-letnice Gasilske zveze. Stari starejšinstvo zveze gasilstva kraljevine Jugoslavije sta prisostvovala tudi Franc Snoj, drugi podpredsednik gasilske zveze in Ljudevit Musek kot glavni urednik glasila »Gasilska zveza«.

Otroka radi revščine ni mogel pokopati

Belgrad, 24. febr. m. Tukajšnja policija je bila danes obveščena, da je zidar Jakob Miklin na Čukarici imel svojega mrtvega otroka že tri tedne shranjenega v svoji zaprti omari. Zaradi te pri-jave so se podali policijski organi na njegovo stanovanje, kjer so našli omenjenega zidarja, njegovo ženo in tri nedoraste otroke v nepopisni revščini. Zidar Miklin je policijskemu uradniku izjavil, da otroka ni mogel pokopati zaradi revščine, v kateri se nahaja z vso svojo družino.

Devizni promet

Belgrad, 24. febr. AA. Na predlog Narodne banke in na osnovi čl. 9 pogodbe med državo in Narodno banko za izvršitev zakona o denarju kraljevine Jugoslavije z dne 11. maja 1931 in čl. 11 pravilnika za ureditev prometa z devizami in valutami, je finančni minister odredil:

1. da se imajo vse vloge in terjatve v tuji valuti izpremiti v vloge in terjatve v dinarjih po uradnem tečaju z dodatkom uradne »premiije«, in sicer tako na vložne knjižice kakor na tekoče račune;

2. da se od te pretvoritve izvajajo finančne terjatve inženerev. V spornih primerih odloči o tem, kateri zneski se imajo smatrati za finančne terjatve inženerev, Narodna banka sporazumno s finančnim ministrom;

3. da se pri pretvoritvi izvajajo tudi vloge naših izseljencev, ne glede na njihovo bivaljšče. V spornih primerih, kdo se ima smatrati za izseljenca, odloči ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje. Vloge na domosila se smatrajo kot izseljenške vloge;

4. da so vsi denarni zavodi dolžni ponuditi svoje zaloge deviz Narodni banki po uradnem tečaju in premiji, in sicer takoj po razglasitvi tega odloka;

5. Narodna banka se pooblasti, da izda po potrebi navodila in pojasnila o izvrševanju tega odloka.

Osebnosti

Belgrad, 24. febr. m. S kr. ukazom je postavil dr. Maks Juvanc, sodnik okrožnega sodišča v Ljubljani, za sodnika apelacijskega sodišča istotam.

Belgraiske vesti

Belgrad, 24. febr. m. Na intervencijo slovenskih poslancev JRZ in obeh slovenskih ministrov je kr. vlada iz kreditov za prehrano prebivalstva v prvih krajih, ne vstevši naknadni kredit 11 milijonov Din, iz katerega bi tudi dobila Slovenija živč za prehrano prebivalstva, nakazala za Slovenijo za najpobredne obkrajce 47 tona koruze.

Belgrad, 24. febr. m. Z odlokom poštnega ministra je postavljen v istem svojstvu na poštni urad Smarie pri Jelšah Janez Gselman, poštni uradnik VIII. pol. skup. na pošti v Pheju.

Belgrad, 24. febr. m. V soboto popoldne je obiskal nove prostore tajništva JRZ v hotelu »Paris« v Dečanski ulici predsednik izvršnega odbora JRZ in predsednik vlade dr. Stojadinović. V novih prostorih, ki so zelo prostorni, je tudi velika dvorana, ki bo lahko služila za večje politične konference. V njej je prostora za nad tisoč oseb.

Henlein - glasnik nemštva On je „most med germanstvom in slovansivom“

Praga, 24. febr. c. Včeraj je imel vodja sudetske stranke Henlein govor, v katerem je poveljeval kulturno in duhovno skupnost vsega nemštva. Med drugim je trdil, da se bodo Nemci vsega sveta zmeraj čutili kot celota, ki ima iste naloge in ki mora braniti zmeraj svojo skupnost in enotnost.

Današnje češkoslovaško pa tudi nemško časopisje, ki ne pripada Henleinu, ostro zavrača Henleinove ideje. Nikdo pri tem ne zanika kulturne skupnosti nemštva po vsem svetu, pač pa se Henleinu zanika iskrenost, ker je hotel s kulturnim plaščem zakriti svoje pangermanistične namene. Ko je govoril o suverenosti nemškega duha, je Henlein predvsem mislil, da je nemštvo zapopadeno v tisti totalitarnosti, ki jo uči nemški narodni socializem in ki je nasprotna demokraciji, ki ureja razmerje med manjšino in večino v češkoslovaški republiki. Nemško časopisje pravi, da ima v češkoslovaški republiki nemštvo predvsem to nalogo, da tvori most med nemško kulturo in slovansivom. To je tudi izrazito kulturno delo, ki pa je nemogoče, če se nemštvo postavlja na izključujoče suvereno stališče in zanika enakopravnost in kulturno svobodo ostalim narodom v Evropi.

Nemška vera - narod

Berlin, 24. febr. AA. DNB poroča: Včeraj je bil tukaj sestanek vseh vodij narodno socialistične mladine. Na tem sestanku so bile podane smernice za delo v letu 1936. Ob tej priliki je imel voditelj mladine Baldur von Schirach velik govor, ki je trajal nad eno uro. Rekel je, da je glavni cilj tega dela, da se mladina vzgoji v narodno

socialističnem duhu in da vsa Nemčija postane prepojena s tem duhom. Še tekom tega leta se mora razdeliti vprašanje vzgoje v šoli od vzgoje izven šole. Mladinska organizacija mora biti tako urejena, da bo objela vso nemško mladino. Čez nekaj let ne bo mogel postati nikdo državni uradnik, kdor ni vzgojen v tem duhu in kdor ni bil član te mladinske organizacije. Leto 1936 mora biti leto mladine. Na koncu svojega govora je ostro nastopil proti očitku, da je Hitlerjeva mladina brezbožna. Ta mladina ljubi nemški narod nad vse in če je to krivoverstvo, potem smo mi vsi krivoverci. Toda po našem prepričanju je to prava vera, ki je združila protestantsko in katoliško mladino in ki je prekinila s preteklo delitvijo; tukaj protestantizem, tukaj katolicizem. — »Biti en narod, to je vera naše dobe.«

Rovarjenje klukarjev na Švedskem in na Poljskem

Stockholm, 24. febr. b. Kljub protestom nemškega parlamenta je politična policija izgnala vse narodno-socialistične funkcionarje na temelju dokumentov, ki dokazujejo, da so na Švedskem vršili nezaželjeno narodno-socialistično propagando.

Varšava, 24. februarja. AA. Havas poroča: Vladni list »Ilustrovani Kurier Codzeni« poroča iz Katowic, da je v Nemčijo pobegnilo 400 članov narodno-socialistične organizacije, ki so jo poljske oblasti razpustile v Gornji Sleziiji. V Boltnu so dobili delo, hrano in stanovanje pa v občinskih domovih. List piše, da se zmerom beže sunljive osebe preko meje.

== Z abesinskih bojišč ==

Angleži poročajo o uspehih rasa Imru

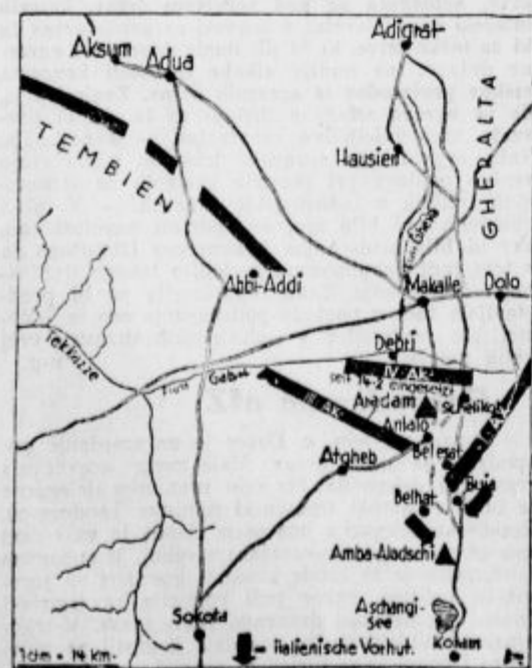
Addis Abeba, 24. februarja. AA. (Reuter) Ras Imru, guverner Godžama, je dosegel zadnje dni znatne uspehe. V neposredni bližini Aksuma sta dve koloni, ki pripadata njegovemu odseku, kre-nili v smeri proti reki Merebi in tam uničile ne samo neko utrjeno taborišče, temveč tudi več skladišč municije. Abesinci so zažgali 30 tankov in več tovornih avtomobilov. — Njihove izgube so zelo majhne, ker so napadli docela nepričakovano pono-čij in sovražnika presenetili.

Addis Abeba, 24. februarja. AA. (DNB) Zadnje dni so deli vojske rasa Kase dosegli neki uspeh, ko so blizu Aksuma zavzeli utrjeno ita-lijansko taborišče. Boji so bili zelo krvavi in so Italijani po abesinskih vesteh izgubili 800 mož. Abesinci so zaplenili 30 tankov.

Addis Abeba, 24. febr. AA. (Havas.) V Addis Abebi trde, da so čete rasa Imruja dosegle uspeh okoli Aksuma. Zaplenile so večje količine vojnega materijala. V Addis Abebi krožijo tudi glasovi, da se ponovno vrše resni boji okoli Makale. Vendar o teh glasovih za enkrat še ni potrdila.

Addis Abeba, 24. febr. AA. Na tukajšnjem letališču je strmoglavilo veliko dvomotorno bolničarsko letalo, dar britanskega Rdečega križa. Pilot, bivši britanski letalski stotnik Hitter, je nevarno ranjen.

Dunajska vremenska napoved: Spremenljivo vreme, nagnenje k padavinam, ponekod razjasnitv. čez nekaj dni mogoče sneg.

Pregled italijanskega napredovanja na severu

Italijanska poročila:

Rim, 24. febr. AA. Stefani priobčuje komuni-ke št. 134: Na eritrejskem bojišču ni bilo važnejših dogodkov, razen običajnih letalskih izvidnih poletov. Na somalijskem bojišču delovanje letal.

Makala, 24. februarja. Stefani poroča: Dogo-na je, da je del Abesincev, padlih pri Amba Aradamu, pripadal polku »prostoovoljev smrti«. Vsi vojaki tega oddelka so se morali zakleti, da bodo ubili kar največ Italijanov.

Lažnjive vesti o Vatikanu

Vatikan, 24. febr. AA. V krogih, ki so blizu sveti stolici, izjavljajo, da ničesar ne vedo o do-zdevnem potovanju nekega prelata v Džibuti ozi-roma v Addis Abebo. Po teh vesteh naj bi bil prelat odpotoval v Abesinijo z mirovnimi predlogi.

Adem Aso zapri

Pariz, 24. febr. b. Radio-agentura poroča, da se vodijo na severni in južni abesinski fronti kr-vave bitke. Iz Desie pa poročajo, da guvernerja pokrajine Jehu dedžamaca Adem Aso v verijah uklenjenega prepeljali v glavni stan abesinske vojske, ker mu očitajo, da je bil baže v zvezi z Italijani in jim razkrival strateške načrte Abesin-ecv. Zaradi raznih izdajstev s strani lastnih ljudi se Abesinci doslej utrpeli strahovite izgube, ker so Italijani točno in pravočasno zvedeli, kam mo-razo usmeriti svoje bombe in topove. Ameriški negušev svetovalec Colzon je bil pozvan v glavni stan, kamor se je takoj napotil z letalom. Njegovo potovanje je v zvezi s položajem na severnem bo-jišču.

10.000 mož v Dodebanezu

Atene, 24. febr. b. Kljub popuščanju napetosti v Sredozemskem morju Italija mrzlično nadaljuje z utrjevanjem Dodekaneza. Po zanesljivih informacijah je otok Leros zgrajen kot strateško središče, na katerem je koncentriranih 10.000 italijanskih vojakov. Na tem otoku se nahajajo pod zemljo ogromna skladišča municije in vojnega materijala. Otok Leros je popolnoma izoliran in vse družine posameznih častnikov so bile odposlane na otok Rodos ali pa v notranjost Italije. Z otoka pa je bilo odstranjeno tudi vse ljudstvo, ki italijanskim oblastem ni bilo po godu. V sami luk v Lerosu je vkračenih 6 rušilev in 10 ostalih pomorskih enot italijanske voje mornarice. Vse to brodovje je pod poveljstvom generala Berthelia. Vse trdnjavsko topništvo, ki je bilo doslej na otoku Calisou, je prepeljano na otok Leros.

Zagreb, 24. febr. Na postaji Sava je policija zaplenila veliko množino opija, ki je bil določen za tihotapljenje. Opij je prispel iz južne Srbije pod označbo »mast«. Vrednost zaplenjenega opija znaša 50.000 Din.

Še o borbi za slovensko šolstvo

V nedeljski številki »Slovenca« smo prinesli natančno zgodovino procesa, ki gre za tem, da se vse jugoslovansko šolstvo izenači ter da vzame država v zakup izdajanje enotnih učnih knjig. To težnjo smo navajali imenovati unifikacijo in monopolizacijo šolskih knjig. Odkar je bil lani januarja izdan natečaj za knjige, ki naj uresničijo tako poenotenje in podpravljanje, smo zlasti Slovenci videli v tem nevarnost za samobitnost našega šolstva ter smo se z vsemi silami uprli tej težnji, tako vsa kulturna društva in gospodarske organizacije ter vsa naša politična oblastva, tako kot prvi ljubljanski občinski svet ter večina slovenskih občin in nazadnje ter najenergičnejše naš najvišji samoupravni forum — banovinski svet. Vsi ti, ki so za to poklicani kot predstavniki našega naroda, so se z vsem protestom izjavili proti vsakršnemu duhovnemu uniformiranju v območju kulture ter zahtevali za slovenski narod pravico, da sam odloča o svojem šolstvu ter o duhu, ki naj vlada v njem. To je skupna zahteva, od katere Slovenci kot samobitna kulturna enota, zgodovinsko, teritorialno, duhovno in jezikovno opredeljena, ne moremo popustiti.

V to borbo, ki je dobila že zelo ostre oblike ter kaže pri Slovencih neodoljivost, je zdaj posegel tudi g. prosvetni minister z izjavo, ki smo jo prinesli v celoti takoj pod našo zgodovino tega procesa, izvirajočega iz časa avtoritativnih režimov. V tej izjavi je g. minister vse očitke, ki smo jih tekom leta navajali, reducirjal na tri, namreč očitke, »da šolske knjige ne bodo vedno sodobne«, »da se bodo brez konkurence podražile« ter »da bodo številna gospodarska podjetja tekoče prizadeta, če se monopolizacija izvede«. Na te očitke odgovarja na koncu svoje izjave, poudarjajoč, da se bodo knjige vsaka štiri leta menjavale, kar bo delavnost v tiskarnah povečalo, da bo podpravljanje prišlo prav pisem, ker zdaj »radi male potrošnje niso mogli najti izdajatelja« (?), predvsem pa, da ni nikjer rečeno, da bodo knjige tiskale samo državne tiskarne. Sicer to res ni nikjer izrecno podčrtano, toda pravico konkurence imajo tudi državna podjetja, ki bodo gotovo imela prednost. S tem je g. minister monopolizacijo priznal, ter jo za sedaj samo malo omilil s tolažbo našim industrijcem.

Morda bi prva leta dobile kako naročilo naše tiskarne, pozneje pa bi se z lahkoto preneslo vse v center.

Kulturnim društvom pa je odgovoril z izjavo, da so »vse druge opazke brez podlage«, namreč tiste, ki spravlja monopolizacijo in unifikacijo v zvezo z »nevarnostjo za slovenski jezik v dravski banovini«, ali ki izražajo »dvom v objektivnost komisije«. Te trditve da so se rodile »zgolj iz nedovoljnega poznavanja šolskih določb in zakonskih predpisov«. Nato daje svojo avtentično razlago, po kateri se bodo izdajale vse knjige v slovensčini za dravsko banovino. G. minister trdi, da so čitanke, gramatike, teorija književnosti, zgodovina jugoslovanske književnosti in antologija narodne književnosti razpisane za Slovence po načrtu, »ki ni istoveten za šole v dravski banovini in za šole v ostalih delih države«, tako bodo tudi ti učbeniki »po predpisanim programu dvojni: eni srbskohrvatski, drugi pa slovenski«. Mi smo že neštetokrat poudarjali, da sploh še ni obelodanjen učni načrt, po katerem se spisejo predpisane knjige ter da verjetno leži še nekeje v ministrski miznici. Ker tega načrta nimamo v rokah, nam je izjava g. ministra zelo dobrodošla in bi nas utegnila malo pomiriti, če ne bi opazili takoj važne neugodnosti z nadaljnjim stavkom: »učbeniki za zgodovino in srbskohrvatski-slovenski jezik (ali niso to zgoraj naštetje knjige??) morajo vsebovati originalne besedila, ki jih razlaga, da ne bi bili enotni za vse šole v državi. Prav tako morajo »antologija narodne poezije, zgodovina za 3. in 4. razred ter zemljepis za 4 in 8 razr. vsebovati isto gradivo, bodisi da je učbenik namenjen učencem v dravski banovini ali pa v ostalih delih države«. Isto velja za osnovno šolo, za katero se »le za slovnico za 3. in 4. razr. ter čitanko za 1. razr. zahtevajo posebni rokopisi za dravsko banovino, vsi ostali učbeniki pa bodo za vso državo enaki in bodo seveda izšli srbskohrvatsko in slovensko«.

Iz te izjave torej vidimo, da bodo slovenske čitanke prinašale »originalne besedila«, to je: vsaj en del srbskohrvatske, ter bodo tako jezikovno mešane. Za vse ostale knjige pa je jasno, da bodo samo prevodi srbskohrvatskih del, kot že sedaj preplavljajo naš književni trg in o katerih kvali-

teti je bila naša sodba že davno izrečena. Tudi poenotenje šolskih knjig je torej gotova stvar ter jo je izjava g. ministra samo zagotovo potrdila prav v tisti — čeprav se najboljši — obliki, pri kateri smo se mi vedno upirali. Rekli smo svoj čas, da bodo v najboljšem primeru knjige na slovensko prestavljene, sicer pa bo duh, ki bo vladal v njih, en sam, in ta ne bo slovenski. In proti temu unifikacijskemu duhu, ki ne bo mogel in hotel tako vpoštevati naših slovenskih kulturnih vrednot, kot bi bilo našim učencem potrebno, smo se borili že od vsega početka. Navajali smo konkretne dokaze, v koliko so v takih knjigah vpoštevane naše jezikovne in zgodovinske ter kulturne pomembnosti. Iz izjave g. ministra je jasno, kljub vsem omilitvam da se bo načelo poenotenja prav tako kot podpravljanja v polnosti izvajalo.

Važen mariborski problem

Najlepši spomenik - azil

Lani 117 smrti od jetike - Veliko delo protijetičnega dispanzerja

Maribor, 24. februarja.

Na protituberkuloznem dispanzerju v Mariboru imajo povečan načet mariborskega mesta, na katerem se označi sproti smrt vsakega na jetiki bolnega človeka s posebnim znakom. Označijo se ulice in hiše. Če se ta načrt, ki se je sestavljal lansko leto, primerja s predlanskim, se opaža, da je število smrti lansko leto bilo znatno višje, kakor predlansko. Iz omenjenega načrta je razvidno tudi vse delovanje protijetičnega dispanzerja, ki je leta 1935 nastal iz ambulatorija mariborske protituberkulozne lige. Dispanzer je prevzela država ter poverila vodstvo specialistu za pljučne bolezni dr. Valentinu Varlu, ki je vso borbo proti jetiki v Mariboru sistematično organiziral. Do septembra 1935 je dispanzer posloval v prostorih Zdravstvenega doma v Koroševi ulici, kjer pa je bilo klinično poslovanje zaradi manjkajočega rentgena oteženo. Takrat se je preselil v ordinacijske prostore pljučnega oddelka Okrožnega oddelka za zavarovanje delavcev, kjer ima na razpolago tudi najmodernejši rentgen aparat. S tem je podana dispanzerju še večja možnost uspešnega dela, ki je bilo v preteklem letu v resnici ogromno in vsestransko.

V preteklem letu se je na dispanzerju izvršil pregled vsega učnega osebja mariborskih šol ter vseh učencev, ki jih je poslala šolska poliklinika v preiskavo in zdravljenje, vršila se je sistematična preiskava babic in oseb, ki so zaposlene pri pripravljavanju in razpečevanju živil. Vršila so se predavanja v veliki unionski dvorani za vso šolsko

Dr. Fr. Debevec:

Problem splošne bolnišnice

Kdor je pazljivo spremljal debato o naših bolnišnicah ob priliki zadnjega zasedanja banskega sveta, ta je opazil v pogledih na vprašanje ljubljanske splošne bolnišnice dvojne načelnosti: prvo stališče: splošna bolnišnica naj se izpostavi s tem, da se napravijo prizidki in nadzidki, prizida oddelke za nezgode in ortopedijo (po banki upravi in s rodovanjem socialno-zavarovalnih zavodov), a državna uprava (centrala) naj zgradi oddelke za jetiko. Splošna bolnišnica bi do neke meje razbremenila nove manjše bolnišnice na deželi. — Drugo stališče: Če moramo zidati nove bolniške objekte, mislimo pri tem desetletja naprej v bodočnost. Rešujemo to vprašanje radikalno, ne krpajmo, ne lepimo z obliži. Predno pa se napravi končni načrt, naj zlasti zdravniki jasno povedo, kakšen bodi definitivni program v tem oziru.

Vsakdo vidi, da je problem ljubljanske splošne bolnišnice zelo nujen; zavzeti moramo zato čim prej pravo stališče. Mislil, ki jih tu povemo, so — o tem smo lahko trdno prepričani — skupne ogromni večini slovenskih zdravnikov, pa tudi — čim bo poučena — vsej naši javnosti.

Pri reševanju problema ljubljanske splošne bolnišnice naj veljajo sledeča osnovna načela: a) Gradimo radikalno, s pogledom desetletja naprej; b) računamo pri udeleževanju končnega programa le na lastna sredstva. — Kaj umevamo pod: zidati radikalno, za desetletja naprej? Razumemo to-le: ne šivajmo zaplat k starim objektom, razen v kolikor to zahtevajo nujni redni popravki vsake stavbe. Če je potrebno graditi, naj se zida na novo; Potrebni oddelki naj se grade kot del celote, kot del nove splošne bolnišnice, ne glede na to, ali se stara občna bolnišnica opusti ali ne. V sedanjih razmerah bo najboljša, da higiensko neoporečni prostori stare bolnišnice ostanejo do nadaljnjega še v rabi, oddelki pa se po številu skrijejo, a število postelj v posrednih oddelkih se zmanjša do higienskega dopustnega obsega. Čim prej se morajo zidati na novo: oddelke za kirurgijo, za tuberkulozo, za akutne kužne bolezni (sporazumno z mest-

no občino), za bolezni nosa, ušes, grla, dočim naj mestna občina v okviru nove splošne bolnišnice sama sezida oddelke za notranje bolezni. Tudi sedanjí oddelki za živčne, očne, kožne, otroške bolezni, nadalje za ortopedijo in urologijo, tako po svojem obsegu kakor notranji opremljeni, ne odgovarjajo higienskim predpisom. Vsaj za neke izmed teh bi bilo potrebno sezidati nove stavbe, dočim bi stari objekti prišli v poštev za one oddelke, odnosno oddelke, ki ne rabijo toliko prostora. Še bolj pa bi bilo, da ima Ljubljana kot središče Slovenije po dva oddelka za vse one bolezni, radi katerih je redno obilo bolnikov, tako v stari kakor novi splošni bolnišnici. Pomnilimo, da ima Zagreb — poleg sanatorijev — vseučilišne klinike za vse bolezni, nadalje še dvojne bolnišnice z vsemi običajnimi oddelki. Zato pa je število postelj v posrednih oddelkih manjše, a večino zdravljenje olajšano.

Naš edino pravi program v zadevi bolnišnic v Ljubljani torej bodi: Zida naj se nova splošna bolnišnica. Določi se prostor zanjo tako, da bo ondi mesta za vse potrebne oddelke, ne glede na to, ali se vse projektirane stavbe takoj zgrade ali ne.

Takšna rešitev preega problema je edino pravilna. Za tak radikalni program bodo ne-le zdravniki, temveč tudi vsa javnost, kakor hitro bo o stvari dobro poučena.

b) Računajmo pri udeleževanju tega programa le na lastna sredstva. Eno je gotovo: centralna državna uprava nam potrebnih denarnih sredstev ne bo dala. Glede tega imamo zanesljive izjave v merodajnih mest. Priidejo torej pri financiranju v poštev le banovina, razne socialno-bolniške ustanove in zavodi, mestna občina ljubljanska, zdravstvene občine itd. Banovina ima gotovo najvažnejše nalogo, tem bolj, ker bodo prej ali slej vse zdravstvo, vse državne bolnišnice prešle v upravo banovinske samouprave. Na zadnjem zasedanju banskega sveta je bila med drugimi sprejeta tudi resolucija s pozivom državni upravi, naj iz svojih sredstev sezida tako potrebno bolnišnico (oddelen) za jetične. Poziv je gotovo upravičen. Toda iz pravek povedanega jasno sledi, da zaman pričakujemo sredstev v ta namen od centrale. Ta del resolucije vsebuje resno nevarnost, da se vprašanje oddelka za tuberkulozo zavleče na slepi tir. Zato je neobhodno potrebno, da se ta oddelenk vzame v načrt zidave po banovini.

Med sprejetimi resolucijami banskega sveta je nadalje poziv ljubljanski občini, naj zida kužno bolnišnico z 80 posteljami, za kar je po zakonu obvezana. V redu. Toda ta kužna bolnišnica je po zakonu namenjena v prvi vrsti prebivalstvu ljubljane. Za ostalo področje izven ljubljane je pa prav tako potrebna takšna bolnišnica (odnosno oddelenk). Dejansko še obstoja majhen oddelenk za te bolezni v okviru sedanje splošne bolnišnice, ki pa niti po obsegu niti po svojem notranjem ustroju ne odgovarja pravemu oddelku za kužne bolezni v smislu zakona, saj more sprejemati le bolnike s škrlatinko ali davico. Bilo bi najbolj primerno in ekonomsko najlažje izvedljivo, da se uredi velika kužna bolnišnica sporazumno med banovino in ljubljansko bolnišnico.

Na banskem zasedanju je bila odobrena tudi resolucija za zidavo več manjših podeželskih bolnišnic. Prav. Toda strogo se moramo držati načela: najprej je treba rešiti vprašanje bolniških objektov v središčih (Ljubljani, Mariboru itd.). Razlogi: v današnjem času vsak najprej išče pomoči v bolnišnici v specialnih zavodih, a taki so navadno le v večjih mestih. Podeželska bolnišnica ima največ dva oddelka, kirurškega in internega, ali pa sta oba združena v eno pod vodstvom istega zdravnika, ki — pri vsej sposobnosti — le ne more delovati kot strokovnjak za razne bolezni. Podeželska bolnišnica naj služi v prvi vrsti za zdravljenje onih bolnih, pri katerih bivanje v specialnih oddelkih osrednje bolnišnice ni nujno potrebno.

Problem o potrebi zidave nove splošne bol-

Smrti starost slov. orožnikov

V soboto 22. t. m. je umrl v svoji hišici na Bledu g. Franc Dobré, oče našega urovnika g. Franca Terseglava, v lepi starosti 91 let. Da si ni bil o božiču lanskega leta na ledeni cesti zlomil noge, bi jih mogoče bil dočkal tudi sto, tako do korenine zdrava grča je bil rajnik, ki je bil pravi tip Gorenjca Rojen pri Kovačevih v starogorenjski hiši, ki še danes neizpremenjena stoji pod gradom, je kot revnih staršev otrok že z 12. letom odšel po svetu na Koroško. Kot korenjaškega fanta, ki je bil na čelu koražni blejski kmeti mladeži, so ga, godnega k vojakom, vzeli k orožnikom. Kot tak je služil izpočetka na Kranjskem in je bil potem poslan s prvim orožniškim zborom o priliki avstrijske okupacije v Bosno, kjer je služil na najnevarnejših mestih, v Maglaju, Dobruju, Jajcu, Travniku, pa v Dalmaciji. Po svoji veliki energiji se je povzpelo do stražnostra in svoja zadnja leta odslužil v Istri, ki je postala njegova druga domovina. V Pulju, kjer je bil za pisarja v mornariškem arzenalu, je bil njegov dom priljubljeno shajališče narodnih Slovencev pa tudi Hrvatov še pred prihodom don Jakica in dr. Laginje, od katerih je prvi stanoval kot najemnik pri Dobréu in tam urejal prvi hrvatski listi v Pulju. Nemirna duša je rajnika gnala dalje in ga najdemo potem v starem idiličnem Kranju kot vodjo mestne policijske straže, nato se pa pada v Trst, kjer je bil vodja skladišča tovarne za riž v Škednju. Končno se naseli na Bledu, ljubljemen rojstnem kraju, o katerem je vedno sanjal in v katerem je hotel tudi umreti. Pred vojno in nekaj časa med vojno je bil na Bledu obč. svetnik SLS. Danes je v raju, kjer se je njegova duša umirila za večno.

Pokojni Dobré je bil nad vse svojevarjen mož, trd ko železo, neustrašen in neuklonljiv, pa do zadnjega diha samostojen, ki od svojega prepričanja ni odnehal za nobeno ceno — v družbi pa je bil še kot devetdesetletnik vesel in razigran ko mladenič. Zelo značilno je bilo zanj, da ni nikoli zaklel niti rabil kakšno grdo besedo. Do zadnjega ga ni zapustila ne njegova ostra pamet, ne vid, ne sluh, ki je bil tako tenak, da je slišal s postelje najtišji šepet v kotu in mu ni ušel najrahljši gib. Svojeja sina, edinega je z ljubečim srcem in trdo roko dovedel do poštenega kruha. Naj bo Dobré, ki je bil menda najstarejši orožniški vpokojenec v Sloveniji, sladek pokoj v rojstni zemlji in večno izveličanje njegovi duši! Predragemu tovarišu g. Terseglavu ob bridki izgubi naše globoko sožale!

Rajnega so pokopali v ponedeljek ob 9 dopoldne ob veliki udeležbi Blejcev, ker je bil pač eden najstarejših župljanov in splošno znan in priljubljen po svoji originalnosti.

Volivci-drž. nameščenci volijo tam, kjer stanujejo

Banska uprava je poslala vsem okrajnim načelstvom in poglavarstvom avtonomnih občin uradno obvestilo, da se morajo po odredbi ministrstva notranjih zadev vpisati državni uradniki in službenici državnih in javnih podjetij kot volivci v volivne imenike v tistih občinah, kjer stanujejo. Občinam se naroča, da to takoj izvajajo.

Zaklad v tunelu

Maribor, 24. februarja.

Pregledniku železniške proge Francu Vavpotiču se je včeraj sreča nepričakovano nasmejala. V tunelu pod Dervuško opekarno v Kosačkih je našel velik in težak zavoj, v katerem je bil sam saharin. Odsesel je zavoj v čuvajnico, odkoder so obvestili carinarstvo in orožništvo postajo v Kosačkih. Ugotovilo se je, da je zavoj, v katerem je bilo 30 kg saharina, vrzel iz avstrijskega tovornega vlaka nepoznan železničar v sredini tunela, kjer je najbolj temno, na progo v namenu, da ga nepoznani tihotapec poberejo in razpečajo. Obhod preglednika Vavpotiča jim je pokvaril načrte. — Orožniki v Kosačkih preiskujejo sedaj zadevo skupno s finančnimi oblastmi, da bi odkrili tihotapec.

Samopomoč hrvatskih kmetov

Hrvatska kmetška organizacija »Seljačka sloga« se je zavzela, da dvigne cene živini, katera je bila v zadnjem času sramotno nizka.

Na nekaterih sejnih so se najlepši volji prodajali po 2—3 Din kg žive teže, krave klobasarije po 0,75—1 Din kg. Ugotovilo se je da so se prekupeji in mesarji dogovorili, kartelizirali, v kaki gostilni, da pred zaključkom sejna ne sme nihče kupiti. Na ogled so pošiljali mešetarje, kateri so jim javljali, kakšno je bilo in kako ga kmetje drže. S tem so kmeta prišli, da je dal za vsako ceno, da dobi vsaj nekaj denarja.

Od pretiranih nizkih cen nima konsument korist, meso plača enako, ako mesar kupi vola po 2 Din kg ali 5 Din. Isto je v hotelih in gostinah, tu se tudi ne opazi razlika v ceni porcije. Vsled tega trpi kupna cena kmeta, vsled česar so prizadeti trgovci, obrtniki, delavci in država.

Radi tega je »Seljačka sloga« od srede t. m. postavila po vseh sejmih savske banovine svoje zaupnike in veščake, da pred prodajo živino ocenijo po vrednosti in ji določijo ceno, pod katero se ne sme prodajati. V slučaju, da ne bi imel kdo krme, so vaščani obvezani, da mu priskočijo na pomoč s krmo tako dolgo, da živina doseže določeno ceno.

Začetni uspehi so ugodni, živina je bila takoj 1—2 Din pri kg dražja. Na tukajšnjem sejmu 15. t. m. se je vse prodalo, nad 30 vagonov v inozemstvo. Lepi volji so šli po 4—5 Din kg. Zadovoljni kmetje so zapeli »Još Hrvatska ni propala!«.

(Od drugega dopisnika pa izveemo, da so kmetje prekupejem in spekulantom, ki so se upirali plačati živino po pametni ceni, zagrozili, da bodo ustanovili zadržne klavnice. Kupci so se teh groženj ustrašili in prišli plačevati živino po ceni, ki je tudi za kmeta še znosna. Tako so hrvatski kmetje zlomili obroč dobičkaželjnosti. Op. ur.)

nišnice v Ljubljani smo razmotrili. Načeli smo tudi vprašanje financiranja, ki se da izraziti takole: Novo bolnišnico naj bi zidala banovina. Ker pa v sedanjih razmerah in okolnostih banovina sama niti ne more niti ni v polnem obsegu dolžna zgraditi in vzdrževati tako drage ustanove, naj se napravi resen poskus, da tak zavod zida in uredi poseben konzorcij, v katerem bi bile poleg banovine še socialno-zdravstveni zavodi, mestna občina ljubljanska ter morda še druge zainteresirane ustanove. Prej ali slej bi nova bolnišnica prešla v trajno last in upravo banovinske samouprave.

V vsakem primeru pa moramo vztrajati n. edino pravem stališču: v Ljubljani smemo problem bolnišnice reševati le radikalno, tako, da bodo tudi zanamci odobrili naše delo.

TEL. 22-31 **KINO UNION** TEL. 22-21

Danes poje sloviti tenor, član milanske Scaie

Aleksander Ziliani

krasne popevke in arije iz oper TRAVIATA, MANON in BUTTEFLY v lepem Ufa filmu

Kraljica ljubezni

Ob 16., 19'15 in 21'15 uri

Najnovejši Foxov zvočni tednik kot dopolnilo

Za čim umirajo Ljubljančani

Ljubljana, 24. februarja.

Mestni fizikat je sestavil obsežno poročilo o zdravstvenih razmerah v Ljubljani, zlasti pa statistiko za lani o raznih boleznih, umrljivosti, rojstvih, porokah, higienskih razmerah in podobno. To poročilo je mestni fizikat po svoji hvalavredni navadi odstopil tudi časopisju. Glede zdravstvenih razmer so poročila zadnja leta vedno bolj ugodna za zdravje v Ljubljani, saj pada število smrtnih primerov in odstotek bolezni, še vedno neugodna pa so glede naravnega prirastka, ki ga predlanski sploh ni bilo, lani pa je bil le malenkosten.

Med Ljubljančani, ki stalno bivajo v Ljubljani, je v l. 1935 umrlo 669 oseb, od teh 321 moških in 348 žensk ter je umrljivost znašala 10,5 prebivalcev na 1000 oseb, kar je ugoden odstotek, ako pomislimo, da je včasih vsako leto umrlo izmed 1000 Ljubljančanov po 14 do 16. l. 1934 je v Ljubljani umrlo več prebivalcev, kakor se jih je rodilo, lani pa je prišlo na 1000 prebivalcev 10,9 rojstev, torej da je naravni prirastek znašal 0,4 na tisoč prebivalcev, kar je skrajno malo, toda pomisliti moramo, da se v Ljubljani naseljujejo po večini stari ljudje, upokojenci, dalje družine, ki že imajo otroke, neporočeni itd.

Razen domačinov je v Ljubljani umrlo tudi 497 nedomačinov (278 moških in 219 žensk). Skupno je torej v Ljubljani umrlo 1166 oseb. Da je v Ljubljani umrlo toliko nedomačin, je iskati pač v tem, da ima Ljubljana mnogo sanatorijev, bol-

nišnic, hiralnic in podobnih ustanov, v katere se zatekajo ljudje z dežele pogosto samo umirati.

Vzroki smrti so bili naslednji: za ostarelost je umrlo 100 oseb, za bolezni mi možgan in živcev ter za možgansko kapjo 91, za bolezni srca in žil 85, za rakom in novotvorbami 80, za raznimi oblikami jetike 56 (torej je rak postal že bolj izdatno nevaren človeškemu življenju kakor jetika), za bolezni mi dihal 52, za bolezni mi prebavil 46, za bolezni mi dojenčkov 42, za bolezni mi sečnih organov 36, zaradi smrtnih neozgod 24, za konstitucionalnimi bolezni mi 22, zaradi samomora 15, za nalezljivimi bolezni mi 12, za kožnimi bolezni mi 3, za bolezni mi gibalnih organov 3, zaradi uboja 2.

Lani je ostarelost stopila na prvo mesto smrtnih vzrokov, dočim je bila dosedaj vedno na drugem mestu. Ljubljančani torej vedno bolj umirajo le zaradi starih let, kar nani naj bo v tolažbo in v dokaz, kako zdravo mesto je Ljubljana. Umrljivost dojenčkov je sedaj stopila na osmo mesto, dočim je bila še predlanskim na tretjem mestu. Naraščala kot smrtni vzrok rak, pada pa jetika. Število samomorov je v zadnjih letih stalno okoli 15.

Po starostnih mejah so Ljubljančani lazi umirali: do 1. meseca: 15, do enega leta 22, od prvega leta do petih let 18, do 10. leta 7, do 20. leta 13, do 30. leta 39, do 40. leta 51, do 50. leta 58, do 60. leta 76, do 70. leta 140, do 80. leta 115, nad 80 let 78. Ljubljančani torej umirajo največ v starosti nad 70 let.

Drobne novice

Koledar

Petek, 25. februarja: Pust. Matija (Bogdan), apostol; Sergij, mučenec.

Novi grobovi

† V Mostah v Ljubljani je v 78. letu starosti umrla dobra in zglebna žena g. Helen Hočevar. Bila je mati 11 otrok, od katerih žive še tri hčerke, ki so vse preskrbljene. Bila je res dobra in skrbna mati svojim otrokom, zraven pa velika dobrotnica revežem ki jim je ob vsaki priliki pomagala, dokler ji je bilo mogoče. Bila je članica vseh katoliških organizacij, podpirala je dobro časopisje in bila posebno vneta za misijone. Kako je bila priljubljena, je pokazal izredno dolg pogreb. Zastopani so bili gasilci, pevsko in prosvetno društvo, Elizabetna in Vincencijeva konferenca. Skoraj ni hiše v Mostah, ki ne bi bila zastopana pri pogrebu. Bog bodi rajnici bogat plačnik! Zaljubljen naša iskreno sožalje!

† V Spodnjih Poljčanah je v nedeljo 23. t. m. podlegla pljučnici Nežika Oresič, daleč naokoli znana dobrotnica cerkve, ubogih dijakov, revežev in sirot. Vse življenje ji je bilo boguvidna služba. Bog ji bodi plačnik!

Ostale vesti

— Za dekana kranjske dekanije je imenovan g. Matija Škerbec, mestni župnik in duhovni svetnik v Kranju.

— Nevarno je zbolel g. Peter Gorjup, župnik v Dolu pri Hrastniku. Nahaja se v bolnišnici v Ormožu.

— Poroka. V Starem trgu ob Kolpi se je poročil g. Pavlovič Franc, trgovec in posestnik iz Radovnice, z gospodično Katarino, hčerjo trgovca, gostilničarja in posestnika g. Butala Ivana. Mlademu paru obilo sreče!

Pri odebelelosti

stalna uporaba naravne

Franz-Josefove

grenke vode uspešno draži delovanje črev.

Reg. po min. soc. pol. in nar. zdr. št. 13485, 25. V. 35

— Mogočeno vtis obiska škofa dr. Rožmana pri ameriških Slovencih. Družba sv. Rafaela je dobila od odličnega rojaka iz Amerike tole sodbno o mogočnem vtisu, katerega je naredil obisk škofa dr. Rožmana med ameriškim rojaki. Iz pisma pomenimo: »Misija g. škofa finančno gotovo ni uspela, toda uspela je moralno in to sijajno. Od New Yorka do San Franciscia prevladuje mnenje, da je dr. Rožman človek in škof in rodoljub, kateremu ni lahko dobiti para. Takten, demokratičen, vzvišen, priprost in dostojanstven, a regular prince. Celo nasproten tabor z malimi izjemami priznava sijaj njegove misije. Znal je tako izvestno balancirati med Ameriko in starim krajem, da je povsod pogodil pravo smer. Le človek, ki je resnično skozi in skozi iskren in vzvišen nad vsakdanjostjo, more vzdržati tak tempo. Ne da se zanikati, da je silno veliko storil za zblizanje med nami in vani. Dobro bi bilo, da čim prej zopet pride. Morda leta 1939, ko bomo imeli tu v New Yorku svetovno razstavo.«

— Pri zaprtju motnjah v prebavi vze mite zjutraj na prazen želodec kozarec na ravne »Franz-Josef« grenčice.

— Kralj — boter 15. otroku. Pri Sv. Križu nad Mariborom živi družina vojnega invalida Ivana Hrastnika, kateri se je rodil te dni 15. otrok in 9. sin. Hrastnik je naprosil za botra Nj. Vel. kralja. Prošnja je bila uslišana in v nedeljo se je vršila pri Sv. Križu velika slovesnost, pri kateri je sodelovala vsa fara. Visokega botra je zastopal polveljnik 45 pešpolka polkovnik Božovič, ki je prišel k Sv. Križu v spremstvu okrajnega glavarja g. Popoviča. Krst se je izvršil dopoldne v župni cerkvi ter je bila navzoča vsa fara. Visoke goste so pozdravili pred vzhodom v cerkev župnik Kren, domači župan in šolski vodja. Po krstu je zastopnik Nj. Vel. kralja izročil siromašnemu roditelju bogata darila, ki jih je poslala dvorna pisarna G. polkovnik in g. okrajni glavar sta bila nato s srečnimi starši novorojenčka ter odličnimi domačini gosta svetokriškega župnika Krena. Slovesnost je bila izredno lep dogodek, ki bo ostal domačinom še dolgo v spominu.

— Cas štev. V.—VI. je izšel. Prinaša razprave: Dr. Aleš Ušeničnik, Se o religioznosti in religiozni vzgoji. Dr. I. Ahčin: Načrtno gospodarstvo sovjetske Rusije. Dr. Alma Sodnik: Matija Hvale. Fr. Terseglav: Katolicizem in vojska. Obzornik: Problem religije (A. M.). Resolucija zdravniškega odseka SKAS o Knaus-Oginovi teoriji. Jubilejni znanstveni kongres (J. Laura D. J.), Slavica Catholica (V. Smolej). Zapiski. O vsebini bomo še podrobneje govorili.

— Nova občinska uprava v Dobrni. Kraljevska banska uprava v Ljubljani je imenovala na Dobrni novo začasno občinsko upravo. Občinsko upravo bodo vodili do nadaljnjega sledeči gospodje: Anton Flere, trgovec na Dobrni, Marko Podpečan, posestnik v Lokovini, Jakob Šment, posestnik na Klanec, dr. Franc Šter, ravnatelj zdravilišča, in Ivan Krule, posestnik na Dobrni.

— Prosvetna društva, ki so članjena v Prosvetni zvezi v Ljubljani, so na podlagi odredbe finančnega ministra št. 3411-36 III. z dne 5. februarja 1936 oproščena kolkov na plakatih, potom katerih vabijo na predstave, predavanja in koncerte. Mesto kolka zapišejo na letakih: »Oproščeni od takega iz t. br. 8 zakona o takсах.« O tem so obveščeni vsi finančni kontrolni organi.

— Materinski dan priredijo vsa Prosvetna društva 25. marca t. l. Igro, dramatične nastope in deklamacije je prinesla zadnja štev. Vestnika Prosv. zveze. Vsa društva so s tem tudi oproščena vsake avtorske tatljenje, če so naročena na Vestnik Prosvetne zveze.

— Za spremembo lovskega zakona. Na zasedanju banskega sveta je član g. Strcin iz kamniškega okraja predlagal med drugim še: Uredba k lovskemu zakonu naj se spremeni vsaj v sledečih točkah: 1. Zakupna doba naj se zniža od 12 na vsaj 5 let. 2. Zakupni revir naj ne bo obseg poli-

tične občine, temveč katastrske občine. 3. Glede zaščite in škode, ki jo napravi divjačina, naj se uredi tako, da ne bo zaščiten samo zajec, temveč v prvi vrsti lastnik zemljišča s svojimi nasadi in sadeži.

— Ni mogoče več ustreči. Novim naročnikom mladinskega lista »Luče« sporoča uprava, da ni v zalogi nobenega izvoda več. Naklada je dosegla število 26.000. Ponatis sredi letnika bi pa povzročili obšutne stroške in primanjkljaj v računih. Za bodoči letnik se bo treba pravočasno pobrigati. Uprava bo pa lahko bolje presodila, koliko naj znaša naklada. Uprava pa lahko še postreže z »Vrtecem« za tekoče in za preteklo leto.

— Izlet na Dunaj za 290 Din s posebnim vlakom bo 7.—12. marca. Ogled velesejma. — Prijavite se takoj pri »Putnik«-u v Ljubljani za nobotnikom.

— Požar v Pečovniku pri Celju. Danes okoli pol 10 dopoldne je začelo goriti pri posestniku Leopoldu Krofclju v Pečovniku pri Celju. Krofcl ima manjše posestvo, ki je oddaljeno kakih 20 minut od ribnika pri Pečovniku. Hiše se je držalo tudi gospodarsko poslopje in takoj poleg tega je bil kozolec. Ogenj je nastal na skednju in je vse pogorelo do tal. Hiša je bila pokrita z opeko. Gospodarja, ki je gozdni delavec, ob času požara ni bilo doma, njegova žena pa je že delj časa bolna in so jo morali reševalci odnesti pred ognjem iz hiše. Pri hiši je tudi več manjših otrok. Na kraj požara so prihiteli takoj sosedi in so začeli reševati vse, kar se je še rešiti dalo, zlasti živino iz hleva. Gasilec pa se je posrežilo rešiti iz kleti nekaj pijače, krompirja in drugega živeža. Rešili so tudi svinjsko meso, ki je viselo v dimniku. Gasilci, ki so prišli z motorno brizgalno, so ostali na kraju požara do 3 popoldne. Posestnik Krofcl ima okrog 20.000 Din škode, zavarovan pa je za 16.000 dinarjev. Ogenj je bil najbrž podtaknjen.

— Za telefonski promet med našo državo in Grčijo bosta odleži — namesto dosedanjih pet — samo dve pristojbinski coni. Imena mest, ki spadajo pod prvo in drugo cono in koliko stane trinitutni pogovor s posameznimi mesti, je razvidno iz priloge k Službenim novim št. 42-VIII.

— Nove mednarodne telefonske relacije. Z odlokom ministra pošte, telegrafa in telefona je odpravljen telefonski promet na proгах Sv. Lovrene na Pohorju—Scharnstein (3.45 zl. fr.) in Ljubljana—Mürzschlag (4.20 zl. fr.). Znesek v oklepajih je pristojbina za trinitutni telefonski pogovor.

— V Službenih novinah od 22. t. m. sta objavljene uredbe na temelju katerih se združita občini Rogaska Slatina-zdravilišče in Rogaska Slatina-okolica v šmarnskem okraju dravske banovine v občino Rogaska Slatina s sedežem istotam in se izloči kat. občina Radmirje v gornjegrajskem okraju iz občine Bočna in priključi k občini Ljubno.

— Padee z lestve. V Zadobrovi je plezal po listvi v hlev 25 letni delavec Valentin Marinko. Pri tem je padel na tla ter si poškodoval obraz in zlomil levo roko.

— Podpornemu društvu za gluho mlado v fond Vite Zupančičeve sta darovala g. Fran Blažon sen. in soproga znesek 100 Din kot počastitev spomina blagopokojne svakinje g. Emilije Blažonove iz Maribora. Plemenitima dobrotnikoma iskrena hlava za prvi kamen tej humanitarni ustanovi, ki naj bi se je ob priliki spomnili tudi drugi prijatelji naše bedne gluhome mladine.

Liubljana

— »Kurentova nevesta« na odru Rokodelskega doma. Najboljšo zabavo bodo imeli drevi vsi oni, ki se bodo udeležili gledališke predstave v Rokodelskem domu. Igrali bodo novo predpustno veseligo s petjem in godbo »Kurentova nevesta«. Že pri prvi uprizoritvi je lepa narodna igra, polna zdravega humorja, dosegla popoln uspeh. Pričetek igre je drevi ob 8, predpustna vstopnica pa je od 6 dalje v Rokodelskem domu. Komenskega ul. 12.

— Ljubljanski »Ljudski oder« bo s prireditvijo škofjeloškega pasijona iz leta 1721 v Ljubljani privrkat ozivil ta častitljivi tekst, ki ga je napisal kapucin o. Romuald. To je hkrati najstarejša ohranjena slovenska igra. Za današnji oder jo je predelal in priredil Niko Kuret. Ljubljanski »Ljudski oder«, ki je po sili razmer zadnje čase miroval, bo s tem nastopom v svojem 39. igralskem letu pokazal resno pojmovanje svojih nalog. Nastopajo same mlade sile iz akademskih vrst, tako da smemo biti na prireditev v nedeljo zvečer v dvorani Delatske zbornice upravičeno pozorni.

— Zanimivo predavanje v Ljudskem domu v Mostah bo v sredo 26. t. m. ob 8 zvečer imel g. prof. dr. Fajdiga. Ob skioptičnih slikah bo predaval o »Rdečem komunističnem pasu« okoli Pariza ter o tem, kako v teh krajih zidajo zaslane cerkve. Naš dušni pastir g. Miha Jenko je že lansko leto napovedal to zanimivo predavanje, katero je šele sedaj mogoče. Gospod predavatelj je bil sam več časa v Parizu in pozna njegova predmetja. Ker smo Moščani tudi sami zgradili svojo zaslanico cerkev, bo s tem predavanjem gotovo vsem ustreženo. Na svidenje v sredo zvečer!

— Društvo za varstvo deklet v Ljubljani bo priredilo v nedeljo 1. marca ob 5 popoldne v Rokodelskem domu. Komenskega ulica 12, dobrodelno prireditev po nastopnem sporedu: 1. Petje. Poje pevski zbor sluškinj. 2. Dramatična igra v 4. dejanjih: Janko Mlakar: »Izgubljenja Martja«. Igra dekliška kongregacija iz Šiške. 3. Bogat srečlov. Vstopnine za prireditev ni, pač pa se bodo sprejemali prostovoljni prispevki. Vsi vljudno vabljeni!

— Izredni občni zbor društva likovnih umetnikov bo v soboto 29. t. m. ob 8 v restavraciji Slon.

— Kino Kodeljevo igra danes ob 3 in jutri ob 8 zabavni film »Zivela mornarica« ter postal spored Miki mišk in drugih kratkih filmov. Danes ob 3 cene znižane, jutri ob 8 navadne cene.

— Gledališki oder v Rokodelskem domu. Zivahno delovanje tega našega — malega — gledališča nam je poklonilo v dobi letošnjega predpusta po kratkem premoru enega tedna zopet novo igro. V soboto, dne 22. februarja so igrali novo veseligo z naslovom »Zamotana snubitev«. Spisal jo je T. Hirst. Veseligo je po vsebini slična igram. Kakršne že znači gornji naslov. Ni ravno globoka po vsebini, vendar razvedri igralca v globino srca in duše. Glavno pri tej igri pa je popolnoma nov igralski ansambl. nova igralska skupina, ki se je lotila gledališkega delovanja na tem odru. Njen prvi nastop! Tu so nove igralske moči: Gg. Culberg, Aleš, Luznar, Accetto, Zurgele, Gregorčič, Krel, dalje gđ. Jurčeva, Hribarjeva, Zgalinova in Fistrova. Zaenkrat naj povem samo to, da je bil nastop igralcev in igralk vobče dober, zlasti ker so podali veseligo gladko in naglo, razen malih izjem, kar je taki igri potrebno. Ponekod je bil nastop malo preneget, preburen, tudi kretnje so dobre. V splošnem pa dela prvi nastop novih članov igralske družine čast njih učitelju in režiserju gosp. Francetu Gajetu. Občinstvo je sprejelo igro in igravce z navdušenjem. — V nedeljo zvečer je priredilo Rokodelsko društvo pustni večer s prav peštrnim sporedom, ki so ga izvajali vsi, pevci in

igralci, kaj spretno in v zadovoljstvo občinstva. — Drevi bodo ponovili veseligo »Kurentova nevesta«, ki je bila dvakrat igrana ob popolnoma razprodaji dvoran. Obisk lepe igre priporočamo!

— Padee na Turnu. V nedeljo je bil na izletu na šmarni gori 40 letni Karl Kristan, sluga pri Zbornici za Tol. Plezal je na Turne, kjer pa mu je na spolzki skali spodrsnilo tako, da je padel vznak in dobil hude poškodbe na glavi ter je moral v bolnišnico. Njegovo stanje k sreči ni nevarno.

— Samo dva je pust pobedel. Pustna nedelja je na splošno in prijetno presenečenje minila brez večjih pretepotov in pokoljev. Ljubljanska bolnišnica je večeraj sprejela samo dva poškodovance. Na Gradu je nekdo z nožem dregnil v desno roko 26 letnega slugo Ivana Segatina, stanujočega na Grajski planoti. — Na Igu so se fantje kajpak tudi topli in je nekdo tako kresnil 20 letnega sina poselnice Stanka Zdravjota po glavi, da mu je je poškodoval, povrh pa še ranil v desno oko.

— Zimnice — najboljše pri tapetniku Danilo Puc, Pražakova ul. 8.

Maribor

— Visoka zahvala Aeroklubu. Na naslov dr. Jos. Tomiška kot predsednika je dospel sledeče pismo: »Po nalogu Nj. kr. Vis. kneza-naměstnika Pavla mi je čast izjaviti zahvalo na toplem pozdravu kakor tudi na izrazih vdanosti, predloženih Nj. kr. Vis. knezu-naměstniku z letne skupščine oblasnega odbora Aero-kluba v Mariboru.«

— Prosveta v Studencih. V nedeljo, 23. t. m. je Katol. prosvetno društvo v Studencih polagalo obračun o svojem delu v letu 1935. Iz podanih poročil je bilo razvidno, da je društvo v danih razmerah zelo uspešno širilo katoliško prosveto. Osobito društvena knjižnica je lepo napredovala ter se je posluževalo tudi mnogi nečlani. Veliko izgubo je društvo utrpelo z nenadno smrtjo agilnega predsednika lanka Mlakarja, ki je dober del prostega časa posvečal razvoju prosvetnega društva. Vršilo se je tudi nekaj prav aktualnih predavanj. Zelo močno pa se pozna pomanjkanje primernih prostorov. Izvolil se je nov odbor z g. Kristofcem na čelu.

HOTEL »OREL«

Kuharska razstava in vinska poskušnja v sredo, dne 26. februarja od 8. do 17. ure, nato pojedina

— Smrt pobira stare. V Strossmajerjevi 26 je umrl v visoki starosti 81 let zasebnik g. Jernej Kramberger. Naj počiva v miru!

— Zamenjava vojašnic. Prihodnje dni se bodo vršila zopet tozadevna poganjanja med posebno vojaško komisijo, ki pride iz Belgrada in predstavniki mestne občine. S tem vraščanjem se bo bavil tudi mestni svet na svoji prihodnji seji.

— Kolesa za mestne uslužbence. Inkasantom mestnih podjetij ter takim uslužbencem, ki hitreje opravljajo svoje delo s kolesi, bo vodstvo MP dalo posebne prispevke, če uporabljajo za službene svrhe lastna kolesa.

— Asfaltiranje se bo moderniziralo. Mestna podjetja nameravajo kupiti modernizirano kof za kuhanje asfalta. Na ta način se bo asfaltiranje ulic pospešilo in moderniziralo.

— Izpili mladih gozdarjev. Pred komisijo, ki so jo tvorili ravnatelj inž. Zierfeld, okrajni gozdarski referent inž. Miklavčič in prof. gozdarske šole inž. Sotošek, so se vršili na tukajšnji gozdarski šoli izpiti za gozdarsko-čuvajno službo in pomožno gozdarsko-tehnično službo. K izpitu se je javilo 14 kandidatov, bivših absolventov mariborske gozdarske šole. Za uporabne so bili proglašeni: Brezovčnik Franc (Sv. Lovrene na Pohorju), Dolinšek Ivan (Rufel), Grabner Franc (Črna), Kučer Franc (Sp. Hoče), Predan Josip (Divolva), Serm Jožef (Smilnik), Sovinec Valentin (Gor. Razborje), Urank Jožef (Galicija), Urbančič Jožef (Podolince), Krajčič Ludvik (Gor. Bistrica); za prav dobro uporabna sta bila proglašena Fric Ludvik (Smolnik) in Melačnik Anton (Podgora). Dvema kandidatom se je preloži izpit za 1 leto.

— Popravili moramo naše poročilo o izidu smučarskega prvenstva MZSP v toliko, da je prvak Podzvezde Karl Fanel, član SK Maribora in ne SK Zeleničarja. Pomoča je nastala pri telefonskem prenosu.

— Slaba kupčija. Posestnik Franc Dobaj je prodal nekim ljudem pod Pohorjem sod vina, katerega je pripeljal njegov hlapec te dni kupcu. Dobaj je dobil pri sklepu kupčije na roko le 30 dinarjev, ostanek pa naj bi se izplačal pri prevzemu. Ko je pripeljal hlapec vino, mu je postala kupčija sumljiva, ker je videl, da stanuje kupec v mali grdi koči. Zaradi tega tudi ni hotel vina točiti iz sode, preden ne dobi denarja. Takrat pa je skupina ljudi, ki je stala okrog voza, navajala nani s kamenjem, da je moral pobegniti. Čez nekaj časa se je vrnil nazaj, medtem pa so mu ljudje vino iz sode že istočili ter ga napolnili z gnojnic.

— Plačilo za tatvino. Pred malim senatom se je zagovarjal večer mizar Rudolf Vračko iz Studencev, njegova žena Marija in znanka Marija Friedl. Skupno so napravili načrt za vlom pri železničarju Paku v Št. Ilju. Plen pri vlovu je bil pičel, pa je Vračko vseeno dobil 10 mesecev strogega zavora, njegova žena 5, Marija Friedl pa 3 mesece zavora, pa le pogojno za 2 leti.

Dom revnega ljudstva na Jesenicah

Jesenice 22. febr.

Pred dnevi je bil v veliki dvorani Krško-vega doma redni letni občni zbor edine zares delovne dobrodelne organizacije — Vincencijeve konference. Iz poročil odbora in predsednika konference je razvidna velika razgibanost in agilnost dela v preteklem poslovnem letu, v katerem je naraslo število članstva in zato tudi število podprancev. S posebnim zanimanjem je bilo vzeto na znanje poročilo o zbiranju dohodkov za lastno novo uhožnico, za katero je Kranjska industrijska družba brezplačno odstopila zemljišče. Občni zbor se je iskreno zahvalil vodstvu KID za to lepo darilo revežem, saj je s tem tudi veliko pomagano za doseg končnega cilja v pomoč revnim someščanom.

Na Jesenicah je veliko število staroupokojencev, ki prejemajo iz bratovske skladnice le 100 do 150 Din pokojnine na mesec. Ob takih dohodkih, ki ne zadoščajo niti za stanovanje, živijo naši someščani v veliki revščini. — Le ubožnica, misel in projekt jeseniških katoliških res socialnih someščanov, bi jih rešila največje stiske. Nerazumljivo pa se zdi dejstvo, ki je razvidno iz tajnikovega poročila, da jeseniška občina ni izplačala niti tistega zneska, ki ga je zaradi lepšega zunanega videza dala v svoj proračun. Če občina, odnosno njeni večinski odborniki že sami ne morejo sodelovati in se pečati z dobrodelnostjo, potem naj vsaj toliko oskrbijo, da bo Vincencijeva konferenca, ki prevzema delo, katero je prav za prav dolžnost skupnosti — občine dobila vsaj znesek, ki ji je odobren. Vsak res socialen jeseniški pre-

Celje

— Socialno zavarovanje na območju celjske ekspoziture OUZD. V nedeljo dopoldne je bila v Obrtnem domu v Celju konferenca s predstavniki gospodarskih organizacij, industrijskih in obrtnih podjetij, ki jo je sklical ekspozitura OUZD v Celju z namenom, da naveže čim ožje stike med OUZD na eni ter delavstvom in podjetniki na drugi strani. Poleg drugega je ravnatelj OUZD iz Ljubljane g. dr. Bohinec podal tudi nekaj zanimivih številk, ki se nanašajo na socialno zavarovanje s posebnim ozirom na celjsko ekspozituro. Na tem teritoriju je 3950 delodajalcev, povprečno število zavarovancev pa je 12.958. Povprečni odstotek bolnikov s porodicami znaša 2.58 odst., zdravniških okolišev je 34. Cislit letni predpis za leto 1935 je znašal 8.203,95 Din, letnega zaostanka na predpisu je bilo v tem letu 2.300.889,58 Din. Opominov je bilo odposlanih 6000, političnih ru-bežni je bilo 1200, sodnijskih ru-bežni 1800, dopisov 9000. Kmetij s poljedelskimi stroji je bilo zavarovanih 1090 z letnim predpisom 42.600 Din. Za bolnice je izdal OUZD za ta teritorij 458.542 Din 50 par. V sanatoriju je bilo 55 oseb s 3357 oskrbnimi dnevi. Največ zavarovancev je iz Celja, kjer je zavarovana vsaka druga oseba. V načelu je bil sprejet tudi sklep, da se ustanovi v Celju postaja za socialno skrb za rekonvalescentne delavce.

— Skupno združenje obrtnikov Celju je imelo v nedeljo dopoldne v hotelu Pošta redni letni občni zbor. Združenje, ki je bilo še pred nekaj leti zelo močno, šteje danes samo še 70 članov. Dosedanji predsednik g. Miloš Hohnicec, ki je predsedoval združenju 12 let, se je zahvalil za nadaljnjo izvolitev in je bila izvoljena popolnoma nova uprava s predsednikom gosp. Stojanom Holobarjem na čelu.

— Proračunska seja mestne občine celjske bo v petek, dne 28. februarja.

— Vincencijevi konferenci je darovala ob pri-liki svoje 75-letnice gospa Apolonija Herman iz Štor 100 Din.

Ptuj

Poškodbam je podlegel 25-letni Franc Cvetko, sin pos. v Zaboveli. Kakor smo poročali, je dobil poškodbe, da so mu izstopila čreva. V ptujski bolnišnici so se trudili, da mu rešijo življenje, vendar je bil vsak trud zaman. V groznih mukah je na bedu mladenič v soboto, 22. t. m. izdihnil. Sodna oblast je odredila obdukcijo trupla. Dva osumljenca so aretirali in izročili okrajnemu sodišču v Ptuj.

Grozna nesreča, o kateri smo poročali, je zahtevala svojo smrtno žrtev. Katarina Vidovič, stara 56 let, kuharica v župnišču pri Sv. Vidu, ki je pri zakurjenju štedilnika rabila petrolej, vsled česar je nastala eksplozija, se je pri tem tako hudo opekla, da so jo morali nemudoma prepeljati v ptujsko bolnišnico. Njene rane pa so bile smrtonosne in je v velikih mukah izdihnila. Vsa okolica žaluje po pridni pošteni in vestni ženi.

Samomor. V Planjškem pri Majšpergu se je obeh 35-letni Franc Škela, viničar, na podstrešju svojega stanovanja. Ko so ga našli, je bil že mrtev. Poskusi z umetnim dihanjem so ostali brezuspešni. Vzrok samomora ni znan. Zapušča ženo in nepre-skrbljenega otroka.

Kranj

Cigani, smehapolna veseligoja v 3. danjih jih je privabila polno dvorano Ljudskega doma. Vsi igralci so želi priznanje za svoj velik uspeh. Cast režiji g. Trefalta, ki je tudi sam igral Brenk Petra in je bil v tej vlogi neprekosljiv. Četudi je bila v soboto zvečer dvorana nabito polna, je bil obisk v nedeljo pri ponovitvi izredno lep. Le tako naprej — igralci in občinstvo. — Omeniti moramo tudi to, da nas je društvena uprava presenetila z novim 9 članskim orkestrom, ki ga je ob tej priložnosti vodila konzervat. gđ. Ravnikova. Niti na vabilih niso hoteli tega omeniti, zato smo jih bili tembolj veseli.

Visok obisk na rotovžu. — Vrš se občinska revizija, ki jo vodi menda gosp. banovinski svetnik Mencinger in dva računarska uradnika. Če bo kaj zvedeli, že poročamo. Da imajo firce o tem govoriti, poskrbe ostariške žive čajenge. Mi se ne mavimo niti za telegrame, niti za firbe, kakor smo v Kranju redkobesedni, zato pa bolj delavni.

Statistika nalezljivih bolezni v Sloveniji

Kot običajno vsako leto je tudi letos zdravstveni oddelek banske uprave sestavil na podlagi tedenskih poročil statistiko o gibanju nalezljivih bolezni v letu 1935. Večinoma je število obolelih radi nalezljivih bolezni v Sloveniji naraslo. Tako je na raznih tifuznih bolezni obolelo, oziroma bilo prijavljenih na novo lani 228 (leta 1934 samo 196), od tega pa jih je 18 (17) umrlo.

Prav huda je bila lani griža. Od 555 primerov leta 1934 je narasla na 929, število smrti radi griže pa se je povečalo od 71 na 97. — Zlasti hudo je razsajala griža v okraju Novo mesto, v Suhi krajini, kjer je zahtevala tudi 52 smrtnih žrtev. Leta 1934 smo imeli hujše epidemije griže v okrajih Dolnja Lendava in Ptuj.

Med otroškimi boleznimi se je zelo razširila škrlatinka, ki je narasla od 475 na 739 primerov, zelo pa je padlo število primerov zaradi ošpic: od 1.804 na 1.066. Največ škrlatinke izkazuje za leto 1935 Ljubljana mesto, ošpic pa okraj Krško, kateremu sledi po daljšem presledku ptujski okraj. Tudi davica beleži zmanjšanje obolelosti od 1.730 na 1.600 primerov. — Podobno je padlo tudi število smrtnih primerov od 127 na 105. V davici je zabeleženih največ primerov v okrajih: Ljubljana mesto, okolica in Brežice.

Med drugimi nalezljivimi boleznimi izkazuje povečanje števila primerov obolelosti: šen od 242 na 347, krčevita odravenlost (Tetanus) od 42 na 56, dušljivi kašel od 281 na 757, padlo pa je število obolelih zaradi vnetja priušesne slinavke od 893 na 515.

Največji dvig zabeleženih primerov obolelosti pa izkazuje hripa. Še leta 1934 je bilo komaj 49 primerov, lani pa že 6.435 v manjši meri pa je naraslo število smrtnih primerov od 21 na 22. Hripa je lani zelo razsajala v mestu Ljubljani 1.585 primerov, v okraju Krško pa 1.332 primerov in Ljubljana okolica 918 primerov. Po daljšem presledku slede: Maribor mesto s 477 primeri, Metlika, Novo mesto itd. Največ smrtnih primerov izkazuje okraj Krško in sicer 11, dočim v Ljubljani mestu in okolici ni bil zabeležen noben smrtni primer, kar si lahko tolmačimo s pravočasno zdravniško pomočjo in navodili v mestu.

bivalec bo za dobro reveža rad dareval po svoji moči. Občinsko večino pa prosijo, da oskrbi vsaj seznam podpore potrebnim

Gospodarstvo

Zakaj Ljubljanci pijejo manj mleka

Pred nedavnimi smo objavili statistiko o potrošnji raznih pijač in hranil v Ljubljani za leto 1935. Ta statistika je bila poučna ter je že sama zase dovolj govorila. Zlasti pa nam je padlo v oči dejstvo, da je padel konzum vina za 171.000 litrov, povečal se je konzum piva za 114.000 litrov, tako je v celoti konzum alkohola neznačajno padel. Toda kaj se je s tem zgodilo: konzum mleka je padel za približno 400.000 l ali za 7,2%, kar da vsakomur misliti. Poleg tega se navajajo, da znaša v Ljubljani konzum mleka komaj dobro 0,2 litra na 1 prebivalca, konzum v Zagrebu na pr. pol litra mleka dnevno na 1 prebivalca.

Zato nastaja važno vprašanje, zakaj je bil padec potrošnje mleka tako velik, pa-tec konzuma alkohola pa tako slab. Na splošno bi kaj hitro slišali odgovor: kriza je povzročila zmanjšanje konzuma itd. Ali to v tem časih primeru ne drži. Za vino in pivo imamo denar, za mleko ga pa ni? V časih stiske varčujemo pri stvarih, ki za življenje niso neobhodno potrebne. Ali je potrebniji alkohol ali mleko. Na to vprašanje se da odgovoriti, da alkohol gotovo ne in da je zato treba vzrok za padec konzuma mleka iskati drugje.

Cena mleka v Ljubljani je razmeroma nizka, saj znaša povprečno v splošnem 2 Din za liter. V Avstriji je cena povprečno 0,42 šil., torej okoli 4 Din, v Nemčiji 0,28 marke, 4,70, v Italiji pa 1,25-1,50 lire, t. j. 4,50 Din. Torej tudi v nizki ceni mleka ni iskati vzroka za zmanjšanje konzuma mleka. Zato je treba ta vzrok za padec iskati v kakovosti.

V Ljubljani ni dovolj na razpolago surovega mleka v dobri kakovosti, ampak moramo pred zavžitjem mleko kuhati in ga dobro zavreti. Toda koliko je ljudi, ki hudeje uživati neoporečno surovo mleko, ki je zdravju toliko bolj koristno? V koliko družinah bi obstojal zajutrek samo iz skodelice mleka namesto čaja ali črne kave, če bi dobili res dobro mleko. Mnogo otrok se tudi brani piti mleko, najbrž zato, ker so parkrat pili slabo mleko, ki so ga izbruhali. Koliko ljudi bi poleti stopilo v polletni vročini v mlekarno ter stoto izpilo pol litra pasteuriziranega, nizko hlajenega mleka in šlo naprej po opravkih.

Oddaljenejši kmet v ljubljanski okolici, ki ne more prodajati mleka sam naravnost v mestu, ga je primoran prodati mlekarici, oziroma prekupcu. V najbližji okolici in v najboljsem primeru dobi za liter mleka 1,25 ali pa celo samo 1 din, včasih pa tudi samo 75 pr. Ali ima kmet pri ceni 0,75-1 din veselje brgati se za kvaliteto mleka. Ali bi bilo zameriti gospodinj, ki popiha pred oddajo z mleka smetano. Ali moremo zahtevati od kmeta pravilno krmiljenje krav, oziroma da kmetovalci ne krmijo za mleko prepovedanih krmil. Kmet, da zviša množino mleka, poklada krmilo, po katerih imajo krave največ mleka, kaj ga pa pri tem briga kakovost. Kaj zato, če mleko diši po repi, ima ta ali drug neprijeten okus, če se pri kuhanju prismo ali zagrije. Čemu bo imel še več dela, ki je potrebno pri skrbni čisti molži, čistjenju mleka po molži, čemu naj beli bleve, čemu naj ima posebno snažno posodo za shranjevanje mleka? Odgovor je na vse to: **Saj dobim za liter mleka komaj 1 dinar.** S tem denarjem si kupim komaj škattljivo vžgalico, dočim sem pred vojno za liter mleka dobil 5-6 škattelj. To je resnično, čeprav žalosten odgovor. Od slabe kakovosti pa ima končno škodo tudi kmet, ker ne more niti pri tej ceni prodati mleka, ker je konzum od leta do leta manjši radi slabe kakovosti. Cena mleka je od 1931 pa do danes padla od 3,50 na 2 Din, vzporedno s tem pa je šlo tudi poslabšanje kakovosti mleka in je v tem iskati vzrok za padec konzuma.

Kaj pa analize mleka, ki se izvajajo in o katerih beremo v listih, te pa pravijo drugače, da je skoraj vse mleko, ki pride v Ljubljano, prav dobre kakovosti.

Po statistiki tržnega nadzorstva je bilo lani v Ljubljani vzetih 915 vzorcev mleka, od tega 814 vzorcev sladkega mleka, ostali vzorci pa so vsebovali kislo mleko in smetano. Primernih je bilo 722, neprimernih 92, od tega onesnaženih 65, posnetih 9, mešanih z vodo 12, skisanih 1, onesnaženih in mešanih z vodo 5.

Iz te statistike je razvidno, da je kontrola mleka minimalna. Pomislimo samo, da oskrbuje Ljubljano približno 600 ljudi. Točno tega ne ve niko, koliko ljudi oskrbuje Ljubljano z mlekom,

vendar smatramo, da je naša cenitev zelo bližnja resničnemu stanju. Z drugimi besedami se pravi, da je bila od vsakega dobavitelja povprečno letno 1,4 vzorca vzeta na preizkušnjo. In to v dobi enega celega leta! Mlekarske zadruge, ki plačujejo mleko po tolščobi, pa vzamejo preizkušnjo mesečno saj trikrat, nezanesejlivejšim strankam pa tudi večkrat. V Ljubljani bi potemtakem bilo potrebnih približno 2000 kemičnih analiz, da bi dobavitelji imeli nekaj strahu in da bi lahko iz rezultata teh analiz veljavno sklepali na kakovost mleka.

Poleg tega pa moramo omeniti še: vseh 814 analiz je bilo le kemičnih, iz statistike ni razvidno, da bi bila kakšna analiza bakteriološka-mikroskopska. Če pomislimo, da Nemčija ne dovoljuje mlekarjem niti oddaje nepasteriziranega mleka v krmilne svrhe, boje se za živino (s posebnim oziranjem na zakon o prenosu živinskih epidemij, parkljeve, slinavke itd.), potem je tudi pri nas več paznje na mestu in da bi treba tudi bakteriološko-mikroskopske analize.

Statistika navaja samo 1 vzorec skisanega mleka, oziroma mleka, ki ne vzdrži kuhanja. Če to statistiko obrnemo narobe, bi to pomenilo, da bi v Ljubljani po tej statistiki dobilo približno 65 ljudi enkrat na leto kislo mleko, oziroma mleko, ki bi se pri kuhanju zagrizlo, vsi drugi hkrati pa dobro mleko. No, ljubljanske gospodinj se bodo čudile tem igram statistike in mogoče nekatere trdile še celo baš narobe. Potrebno pa je reči, da pogosto zasirjenje mleka pri kuhi tudi ni eden zadnjih vzrokov za zmanjšanje konzuma in jeze gospodinj.

Nadalje bo treba pri kontroli gledati na to, da jemljejo vzorce bolj strokovni ljudje, ne pa ljudje, ki nimajo o tem pravega pojma in zveze, pa tudi ne dovolj časa in zanimanja za to.

Zato je naš zaključek tale: Merodajni faktorji naj gledajo na to, kako bi se dalo zadovoljiti kmetovalca, ki bi se mu moralo plačati za prav dobro mleko tudi primerno ceno, kakor tudi konzumenta, ki je s kvaliteto nezadovoljen, pa potrebuje polnovredno higijensko na visku stoječe mleko, ki ga lahko uživa brez škode za svoje zdravje tudi nekuhanega, pa že po desedanjih cenah. Dobro voljo, delom ter resnim studijem se da tudi to organizirati in zadovoljiti oba sloja interesentov.

Pri slabem teku, zapeki v črevih,

poživi časa naravno

Franz-Josefove

grenke vode pokvarjeno prebavo in čisti črevesni kanal.

Reg. no. 4110. - poc. pol. in. dr. dr. S. B. 15183, 25. V. 35.

Povečanje odstotka svobodnih deviz iz neklirinskih držav od 50 na 67

Kot smo že v nedeljo napovedali, je pričakovati večjih izprememb v deviznem pravilniku. Najnovejša izprememba, ki se napoveduje, je ta, da bo Narodna banka zvišala odstotek pri devizah, s katerimi more izvoznik razpolagati od dosedanjih 50 na 67%. Svoječasno je bilo razmerje 80:20, t. j. da so morali izvozniki 80% dobljenih deviz oddati Narodni banki, ostanek pa so lahko prodali na trgu. Kasneje se je to razmerje vedno bolj izpreminjalo v korist izvoznikov in smo dosedaj prišli do tega, da dobi Narodna banka polovico izvoznikovih deviz, izvoznikom pa preostane razpolaganje z ostalo polovico. Toda dispariteta med uradnimi tečajni in tečajni, ki bi jih lahko dobili izvozniki, je bila le prevelika in tako je zaostajal izvoz v neklirinske države. Mnogi se so pri tožbe izvoznikov in tudi na velikem zborovanju lesne stroke v Ljubljani 26. januarja je izvozna trgovina in industrija zahtevala, da Narodna banka prepusti izvoznikom vse devize ali da jih plača višje kot doslej. Na omenjenem zborovanju je viceguverner Narodne banke g. dr. Jovan Lovčević izjavil, da se Narodna banka ne more odreči popolnoma teh izvoznikovih deviz in je to motiviral s tem, da rabi te devize za državo, oziroma njena plačila v inozemstvu. Sedaj pa pravijo poročila iz Beograda, da bo odsej Narodna banka reflektirala samo na eno tretjino izvoznikovih deviz iz neklirinskih držav, dočim bo izvoznik lahko razpolagal z dvema tretjinama.

nama. To pomeni, da bodo izvozniki v celoti dobivali boljši tečaj za svoje valute, ker bodo lahko prodajali po boljšem tečaju dve tretjini. To bo ugodnejše za izvoznike, kot pa sedanje slanje in bo povzročilo tudi večjo ponudbo na deviznem tržišču, kar bo zopet v korist tečaja dinarja, oziroma tujih deviz pri nas. Na drugi strani bo v gotovi meri imel ta ukrep tudi pomen za povečanje izvoza v neklirinske države in bomo tako prišli do aktivne trgovske bilan-e s temi državami, dočim je bila doslej s temi državami bilanca pasivna; aktivna pa s klirinskimi državami, odkoder pa smo devizna bilanca ni dobivala nobenih deviz, pa smo še morali na plačila predolgo čakati.

Občni zbor kreditne zadruge državnih uslužbencev v Ptuj

Pretekli četrtlet je imela kreditna zadruga drž. nameščenecv v Ptuj svoj tretji občni zbor, ki ga je vodil zadrugi predsednik sodnik g. dr. Lovro Lipič. Iz poročila je posneti, da je zadruga imela koncu leta 1935 vpisanih 209 deležev v znesku 20.660 Din. Začetkom leta 1935 je 31 članov imelo posojilo pri zadrugi. Tekom leta se je dalo posojilo 45 novim članom in 2 starima, skupaj 47 posojil. Posojila-jemalci dolgujejo zadrugi še znesek 125.046,89 Din. Če se le številke primerjajo z onimi iz leta 1934, se vidi, da je v letu 1935 narasel promet v posojilih za 100%. Upravni odbor je pri podeljevanju posojil upošteval intencijo zveze, da se v glavnem dajejo manjša posojila, da ima na ta način večje število članov koristi od zadruge. Vseh vlagateljv ima zadruza sedaj 23, vsota vlog na znanja 17.648,59 Din, je sicer tudi tu opaziti napredek, ker je v 1. 1934 znašala vsota vlog samo 9.784,94 Din. Skoraj polovica vlagateljv je nečlanov, kar je zelo razveseljujoče dejstvo, ker se vidi, da imajo tudi nečlani popolno zaupanje v zadruzo. Vloge in prihranki niso samo popolnoma varne, ampak jih zadruga vsak čas izplačuje. Vloge za stalno štedenje so se tekom leta 1935 dvignile za 8.000 Din in znašajo sedaj 14.856,20 Din, dočim so začetkom lanskega leta znašale 6.562,16 Din. Začetkom lanskega leta je imela zadruga pri zvezi izposojenega denarja v znesku Din 49.483. Tekom leta je bilo potrebno najeti novo posojilo v znesku 70.000 Din. Ob koncu leta je zadruga dolgovala zvezi še 71.467 Din. Začetkom lanskega poslovnega leta so znašala lastna sredstva 29.404,94 Din ali 37% vseh razpoložljivih denarnih sredstev. Na koncu leta pa so ista znašala 35.585,27 Din, kar tvori 45% razpoložljive. Kljub najetju posojila pri zvezi v znesku 70.000 Din, se je odstotek lastnih sredstev zvišal za 8%. Čisti dobiček znaša 2.571,41 Din. Če se upošteva, da si je zadruga v minulnem letu nabavila lasten lokal in potrebno opremo ter da je z raznimi popravili imela precej izdatkov, se lahko trdi, da je dosegla nad vse pričakovanje dober uspeh. Pri volitvah v upravni in nadzorni odbor je bil izvoljen povetini dosedanj odbor s predsednikom sodnikom g. dr. Lipičem na čelu.

Dobave. Ravn. drž. rudnika Velenje sprejema do dne 26. februarja t. l. ponudbe za dobavo 165 kub. m janskega lesa. Gradbeni oddelek ravn. drž. železnice v Ljubljani sprejema do 28. februarja ponudbe za dobavo materiala za hidiranje in materiala za požarne hidrante, in glede dobave 399 metrov litoželeznih svobodnih cev; do 6. marca glede dobave sotori iz impregniranega platna, anonciatorskih sistemov in 10 kom. morzebarv-pisecv. Ravn. drž. žel. kr. Jugoslavije v Subotici prejema do 3. marca ponudbe za dobavo žebeljev za tračnice; do 4. marca glede dobave 4100 kom. vijakov in 8800 kom. svetrov; do 6. marca glede dobave 4700 rebrastih podložnih ploščic.

Nova pomožna blagajna. V register pomožnih blagajni pri banški upravi v Ljubljani je bila vpisana »Trgovska bolniška blagajna«, reg. pomožna blagajna v Ljubljani.

Ljutomerski vinski sejem bo nudil letos obiskovalcem v velikem obsegu mnogovrstne vzorce vina. Razstavljene bodo tudi razne vinogradniške potrebitine. Tvrde, ki bi se želele razstaviti, naj to javijo čimprej. Vsi vzorci vina ali drugih proizvodov morajo dospeti vsaj en dan pred razstavo, ki se prične 3. marca t. l. ob 9. Dopolne in vzorce sprejema mestna občina Ljutomer.

Delavsko zavarovanje v svetu. Po podatkih Mednarodnega urada za delo v Ženevi je na vsem svetu pri bolezenskem zavarovanju udeleženi 90 milj., pri posmrtnem pa skoraj 100 milj. Bolezensko zavarovanje se izvaja v 31. posmrtninsko pa v 30.

Borza

Ljubljana, 24. februarja

Denar

Neizpremenjeni so ostali tečaji Bruslja, Curiha, Newyorka in Pariza, narasli sta London in Praga, dočim sta popustila Amsterdam in Berlin.

V zasebnem kliringu je avstrijski šiling nadalje zelo čvrst. Narasel je na ljubljanski borzi na 9,60-9,70, na zagrebski pa celo na 9,65 do 9,75, dočim je v Beogradu notiral 9,640-9,740. Angleški funt je ostal na naših borzah neizpremenjen na 250,70-252,30. Španska pezeta je notirala v Zagrebu 6,40-6,50, v Beogradu pa 6,60-6,70.

Nemški čeki so notirali v Ljubljani 14,30 do 14,50, v Beogradu 14,2680-14,4680, v Zagrebu pa 14,21-14,41, za medio marca 14,2750-14,4750, za ultimo marca 14,25-14,45.

Za italijansko liro (valuto) so placevali denarni zavodi 2,96-3,02, za dolar pa 49,50-50.

Ljubljana. - Tečajni primom.

Amsterdam 100 h. gold.	2958,87-2973,47
Berlin 100 mark	1748,48-1762,36
Bruselj 100 belg.	733,47-738,54
Curih 100 frankov	1424,22-1431,29
London 1 funt	214,63-216,68
Newyork 100 dolarjev	427,43-4310,64
Pariz 100 frankov	287,86-289,30
Praga 100 kron	180,61-181,72

Promet na zagrebski borzi je znašal brez kompenzacij 1.638.505 din.

Curih. Beograd 7,00, Pariz 20,2125, London 15,105, Newyork 302,75, Bruselj 51,55, Milan 24,50, Madrid 41,87, Amsterdam 207,75, Berlin 122,95, Dunaj 57,10, Stockholm 77,85, Oslo 75,85, Kopenhagen 67,45, Praga 12,69, Varšava 57,75, Atene 2,90, Carigrad 2,45, Bukarešta 2,50, Helsingfors 6,65375, Buenos-Aires 0,835.

Vrednostni papirji

Ljubljana. 7% investicijsko posojilo 77-79, agrarni 46-48, vojna škoda promptna 357-360, begluške obvezne. 63-64, 8% Blerovo posojilo 81-83, 7% Blerovo posojilo 72-73, 7% posojilo Drž. hyp. banke 80-82.

Zagreb. državni papirji: 7% investicijsko posojilo 79 bl., agrarni 46,50 bl., vojna škoda promptna 358-359,50 (359), 2., 357-359, 3., 4., 5. 359 bl., begluške obveznice 61-62, 8% Blerovo posojilo 82,50 blago, 7% Blerovo posojilo 72,50-73,25. - Delnice: Narodna banka 6700-7000, Priv. agrarna banka 238-248,50, Trboveljska 120-135, Osj. sladk. tov. 140-150.

Beograd, drž. papirji: vojna škoda prompt. 360,25-360,50 (361, 360), 4. 359,50-360, begluške obveznice 63,25-63,50; 63-63,25 (63,50), 8% Blerovo posojilo 82,25-83, 7% Blerovo posojilo 72,50-73,50, 7% posojilo Drž. hyp. banke 81-82, 7% stab. pos. 79-80. - Delnice: Narodna banka 6700 den., (6800), Priv. agrarna banka 239,50-240,50 (240).

Žitni trg

Novi Sad. Pšenica: be. okol. Sombor 160-162, ban. 162-164, be. ladja Tisa 164-166, be. ladja Begej 163-166, slav. 164-166, srem. 162-164. Oves: be., srem. in slav. 142,50-145. - Rž in ječmen neizpr. Koruza: be., srem. in ban. 111-112. Moka in fižol neizpremenjeni Otrbi: be., srem. in ban. 98-100. - Tendence: slaba. Promet slab.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani

Nove postne pridige: Berghoff: Christus unser Leben und Vorbild, Zyklus und Fastenpredigten für unsere Zeit, 198 str., nevez. 40 Din. - Drink, Der Gott unserer Not, Predigten, 90 str., nevez. 21 Din. - Hassl, Wacht und betet! Sieben Fastenpredigten und zwei Osterpredigten, 79 str., vez. 47 Din. - Krämer: Auf den heiligen Höhen des alten Bundes. Anregungen zu Fastenpredigten über Religion und Frömmigkeit, 93 str., nevez. 70 Din. - Reinartz, Gottes Werben um sein Volk, Drei Predigten für die Fastenzeit, 150 str., nevez. 42 Din. - Soiron, Christus gestern, heute und in Ewigkeit, Biblische Zeitpredigten, 58 str., nevez. 17 Din. - Ströbele, Die Kirche, Das Wunderwerk göttlicher Allmacht und Liebe, 47 str., nevez. 14 Din. - Ströbele: Mysterium Fidei, Der Opferaltar unser Kalvaria, Predigten über das hl. Messopfer, 56 str., nevez. 17 Din. - Ströbele, Der Kampf gegen Christus, Zeitgemässe Fastenpredigten, 64 str., nevez. 14 Din. - Wagner, Jesus Christus unser Erlöser, 80 str., nevez. 19 Din. - Zimolong, Das Gottesreich und das verlorene Paradies, Biblisch-theologische Fastenpredigten, 61 str., nevez. 17 Din.

Kulturni obzornik

Sodobna bolgarska grafika

V Jakopičevem paviljonu je bila v nedeljo, dne 16. t. m. tvoerna razstava bolgarske grafike, kot jo zastopa umetniška skupina »Novi hudožniki, Sofija«. Razstava stoji pod pokroviteljstvom Jugoslovansko-bolgarske lige v Ljubljani in je prirejena s sodelovanjem lige ter Narodne galerije v Ljubljani. V informaciji je dodati, da je bila pred tem časom v Mariboru, kjer je tvorila eno izmed prirediteljv Bolgarskega tedna. Grafična kolekcija, ki jo imamo sedaj v paviljonu, pa je aprila lanskega leta v isti obliki gostovala v Zagrebu na razstavi ondotnega kluba »Zemlja«, s čigar programom kaže nekaj sorodnosti. Prav je, da imamo zdaj tudi v Ljubljani majhno priliko videti umetniško delo Bolgarov, čeprav bi si želeli nekoliko drugače organizirane reprezentance in ne tako slučajnega izbora.

»Novi hudožniki« razstavljajo 71 del (lesorezi, akvareli, risbe, suhe igle itd.). Po imenih imamo sledeče grafike: Dočo Bairamov, Konstantin Ganev, Penčo Georgiev, Preslav Karšovski, Vera Nedkova, Ivan Nenov, Aleksander Sorokin, Veselin Staiikov, Aleksander Stamenov, Stojan Venov in Aleksander Zendor. So to, če vzamemo na splošno, talentirani risarji, ki spretno uporabljajo sredstva grafičnega izraza. Motivno uporabljajo prizore iz vsakdanjega življenja, deloma čisto realistično, deloma pa močno socialno pobarvane. Izrazitih folklornih motivov, o katerih se sprico bolgarske umetnosti mnogokrat govori, na tej razstavi ni videti, kar je za celotne miselnosti umetniške grupe, sodeč po ljubljanski kolekciji, bolj ali manj razumljivo. Z majhno izjemo so navedeni umetniki »zapadno« solani ljudje in dokazujejo, da se znajo povsemnim umetnostnim smerem zelo občutljivo in svojim naravam primerno prilagoditi.

Bairamov ima dva lista: »Plin« in »Deca«. Skicni značaj obeh je impresivno močan. Statičnejša in mirnejša je risba Ganeva. Georgiev ljubi v svojem lesorezu miniaturno formo, majhno lirčno pesem: »Kmečki dvorišče«, »Vaški pogreb«, »Pastirica«. Ali smo v nekaterih kretnjah svoje duše Slovenci tako slični Bolgarom ka-li, a kaj je bolgarskega na tem razen melanholične emocionalnosti, ne vem. Izmed vrste lesorezov Karšovskega je omeniti »Moško glavo«, »Invalida« in »Svinjo«. Epično sugestivna je linearna mreža na zadnjeimenovanem listu. Romansko nastrojeni sta grafiki Vere Nedkove in Ivana Nenova, nekaj bolj formalne občutja v kompoziciji, motivu in liniji. Pri Veri Nedkovi bolj komplicirano in samostojno nego pri Nenovu. Omeniti je posebno »V Toskani«, »Ponte Vecchio v Florenci«, »Košnja«. Simpatično so vse tri kompozicije, zlasti I. in III. Nenov ima troje listov s suho iglo: enostavna čista risba, za preprosti motiv pa preveč nam od drugod znanega. Sorokin ima 3 risbe: v primeri z grobo obdelanimi rokami itd. na »Vračanju z dela« in »Kmetičah«, človek ne ve kam z minuciozno zarisanimi trepalnicami in vekami in tudi ne ugame namena cele risbe. Kljub simpatični avtoritativnosti. Lesorezi Staiikova bi bili menda najmočnejši del kolekcije. »Mesto«, »Na ladji«, »Ribiči« in drugo so široko zastavljeno realistično opisanje predmetov, tu v velike in mnogoterem, kar pri Karšovskem v malem in enotermem. Izmed treh listov Stamenova ugaja poleg »Ribičev« »Risba« s svojo lepo razstavljeno predmetnostjo in jasni elementi. Venov in Zendor ljubita groteskno, socialno motiviko. V obeh je mnogo vplivov od znanega Grobja in drugih. Ni ravno število listov, s katerimi je poslednji zastopal, že tudi dokaz, da je njegovo delo najmočnejše. Listi »Rano jutro« (nekaka analogija »Risbe Stamenova«), »Pogreb otroka«, »Debut«, »Mišice« učinkujejo, ker prizanašajo z detajli.

Ob Zendoru in Venovu: človek ne ni izmučen od socialnih krivic, temveč ne naide več utišete od njih niti v upodabljanju istih, razen kadar se soravijo nadnje zares veliki mojstri. To je ena.

In druga splošno. Res ne vem, če smo spoznali »bolgarsko« grafiko, ko smo dobili na vpogled nekaj, kar je danes razširjeno od tečaja do tečaja. Ta vsepovsod ista zavest in njene zunanje formalne lastnosti združujejo in zbližujejo mani kot pa ono, kar je med seboj različno. Res je nejasno, kdo dandanašnji sploh še more biti ves on sam; bolgarska umetnost daje v luči teh listov bogato svoj tribut svetovnemu mednarodnemu stilu. Toda ali niso ti tributni tisto, kar umetnost od umetnosti temeljito oddaljuje? R. Ložar.

Dr. Fedor Mikič v nemškem jeziku. Znani zdravniško-statistični znanstvenik, dr. Fedor Mikič, šef statističnega oddelka šole nar. zdravja v Zagrebu, je napisal za mesečnik v Leipzigu: Zdravje in vzgoja, v nemškem jeziku daljšo razpravo o ljudski zdravstveni prosveti v Jugoslaviji, ki je izšla v posebni nemški knjižici. Avtor prikazuje zdravstveno ljudsko prosveto v Jugoslaviji od leta 1919 dalje in izčrpno obravnava vse tozadevne pripomočke: razstave, knjige, brošure, slike, letake itd., ki so v teh letih služili razvoju zdravstvene prosvete v Jugoslaviji. Obravnava tudi higijensko-tehniško delo za nas, razne tečaje, ljudske univerze, naštevajo število in vzroke umiranja našega naroda in sploh z matematično natančnostjo prodira v ustroj našega življa glede na zdravstveno prosveto. — Tudi a to knjižico se dr. Mikič, ki je izdal že več statističnih del (Slovenija v luči redosleda umiranja, Tablice redosleda umiranja za Jugoslavijo, Nekoliko osnov za merilo uspeha socialne medicinskega dela v Jugoslaviji itd. itd.) in ki bo njegovo delo »Tablice redosleda umiranja v Jugoslaviji« izdala Akademija v Zagrebu, izkazal za vestnega in med Slovenci edinstvenega statističnega znanstvenika, ki ga tudi Nemci na tem polju visoko cenijo.

Te dni je izdal dr. Mikič v družbi z dr. Zavrnikom v zagrebškem »Veterinarskem arhivu« razpravo »O broju eritrocita domače svinje« z mnogimi tabelami in diagrami. Razprava je pisana strokovno ter je izšla v posebnem odtisu. Prav

tako je za lipsko revijo »Gesundheit und Erziehung« zv. 10), napisal poučen pregled dela na »higijenski narodni prosveti v Jugoslaviji«. Na podlagi statistični govori o številu higijenskih predavanj ter higijenskih naprav (vodnjakov, kopališč, jam itd.). Tudi te razprave so en del njegovih obširnejših statističnih razprav in studij, ki jih vedno neumorno pripravlja in izdaja.

Na Slovaškem je začela izhajati nova katoliška literarna revija »Prameň«, ki jo urejuje naš veliki prijatelj Koloman G. Geraldini, ki se dalj časa mudi v Ljubljani, studirajoč naše kulturne razmere. Pramen (studeneč) je nadaljevanje revije Postup (napredek), ki je bil organ »Mladih slovaških pisateljev«. V prvi številki je poveljan program, da nočejo negativizma, temveč dela. »Nočemo manifestirati, temveč delati. Naša pot je jasna, naš cilj je jasnejši. Naprežimo vse sile v službo duha, v službo resniel« V tej številki sodelujejo najboljši slovaški pisatelji: urednik sam, Hilina, Bor, Dilong, Milov. Opozarjamo samo na Borov članek »O metodah lit. veda«, kjer se ozira tudi na Keleminovo Literarno vodo, ter Geraldinijev lep prevod Lovrenčičevega »Nenapisanega pisma«: »Pred seboj mam čist list. Tebe určený...« in originalno pesem na našo »Savo«, datirano v St. Vidu 7. I. 1936. Revijo, ki se je takoj v prvi številki tako odločila za slovensko-slovaške kulturne stike, bomo z veseljem in zanimanjem spremljali. td

Jugoslovanska akademija znanosti in umetnosti je izdala te dni 50. snopič svozgo obširnega slovarja, ki izhaja že desetletja pod naslovom »Riječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika« in ga piše član Akademije dr. T. Maretič. Ta zvezek (četrti XI. dela) vsebuje besede od »prestati do prikladanje« ter obsega strani 721-960. Tako ogromnega in monumentalnega slovarja Slovenci še zdavnaj ne bomo imeli. Ob njem šele vidimo, kako majhen je naš Pletersnik in koliko slovenskega besednega zaklada je še nezabeleženega. Naroča se pri Akademiji ter imajo šole in prosvetne ustanove 25 odstotkov popusta.

V boju proti krščanstvu

Narodni socializem se boji propagande in odkrilega boja

Založba Kropač in Kucharsky v Pragi je izdala na podlagi dejstev in dokumentov knjigo o preganjanju katoličanov v Nemčiji. V tej knjigi je zbran avtentični material, ki je vsekoli že znan, po večini pa še ne. Iz te knjige posnemamo tole okrožnico bavarske politične policije, ki je izšla v Monakovem 23. aprila 1935 vsem okrajnim uradom:

Strogo zaupno! Zadeva pobijanje jezuitov in nadzorovanje katoliškega tiska.

Jezuiti poskušajo na Bavarskem začeti delovanje, ki je po načrtu široko zasnovano z namenom, da izpodkoplje tretje cesarstvo ter njegove voditelje izpostavi zaničevanju. V navidezno znanstvenih predavanjih vseli vrst z izrečno sovražno kritiko obdelujejo svetovno nazorne podlage narodnega socializma, kar pa ni nič drugega, kakor več ali manj prikrita gonja. Ta predavanja so tako dvoumna in zahrbljena, da je le redkokdaj mogoče predavatelja sodnijsko prijeti. Da preprečimo razkrajačije in hujkajoče delovanje jezuitov ter jim zagrenimo delovanje na Bavarskem, je treba njihove nastope z veliko pozornostjo nadzorovati. Njihova javna predavanja naj se z vsemi sredstvi preprečujejo. Predavanja v zaprtem krogu naj se nadzorujejo, pri čemer uporabljajte najstrožje ukrepe. Vsako izjavo, ki

bi ulegla biti protidržavna, je treba brezobzirno kaznovati z arelacijo. O nastopanju jezuitov je treba sproti poročati. Vse pregreške je treba naznanjati do 30. vsakega meseca, počenši s 30. majem 1935.

Zlasti pa naj se pazi na katoliški tisk. Prodajalnice in razpečevalnice tiska pri romarskih cerkvah, pred cerkvenimi vrati, na železniških postajah itd., dalje vse katoliške knjižarne in založništva je treba trajno in vztrajno nadzorovati zaradi izdaje novih del in ljudskih spisov ter letakov. Zlasti opozarjamo na izdajanje teh založb (navedena so imena vseh katoliških založb v Nemčiji). Protidržavne tiskovine naj se zaplenijo. V dvomljivih slučajih je treba tri izvođe poslati semkaj v pretres. Vse primere presopkov je treba ravnolako do 30. vsakega meseca sporočiti semkaj, začenši s 30. majem 1935.

Vaša dolžnost je, da podvojite svojo delavnost na tem polju. Tale odredba je strogo zaupna ne morda iz strahu pred odgovornostjo, ampak zato, da bi nasprotniku ne dali v roke bojnega in propagandnega sredstva. Podoželske oblasti bodo v boju zoper katoličanstvo vsikdar dobivale zaslombo bavarske politične policije. Podpis J. V. Stepp.

Italijanska vojaška bolnišnica v Masavi. Tukaj leže bolni in ranjeni italijanski vojaki ter čakajo, kdaj se odpeljejo v domovino.

Česa človek ne vidi

Kadar pripovedujem, da je kaka novica poseben verjetna, pravimo, da so jo povedali taki, ki so vse sami videli. Toda tudi očividci ne vidijo vsega. Le poskusite komu natančno popisati na pr. slikarije v svoji sobi, pa boste videli, da boste navadno le malo vedeli povedati. Zanimive poskuse je v tem oziru delal ženevski profesor psihologije Claparede. Svojih 51 slušateljev na univerzi je prašal, ali mu kdo ve povedati, kje je videl tako in tako zelo značilno okno. Profesor je okno natančno opisal. Čeprav so dijaki vsak dan večkrat hodili mimo tistega značilnega okna, vendar je 42 dijakov poudarjalo, da takega okna še nikdar niso videli in da kaj takega sploh ni. Dva dijaka sta nekaj nejasno slutila in le 7 dijakov od 52 je znalo točno povedati, kje je tisto okno. Pri drugem poskusu je isti profesor pokazal dijakom pokrajinsko sliko, na kateri je bila naslikana cerkva na hričku, več dreveja itd. To sliko je moral vsak dijak gledati cele pol minute. Drugi dan nato pa je profesor dijake

prašal, kaj so včeraj gledali. In od 20 dijakov sta le dva točno popisala tisto sliko, 16 jo je napačno opisalo, dva pa sploh nič nista vedela, kaj sta včeraj gledala.

Končno je profesor napravil še ta-le poskus: Med njegovim predavanjem je naenkrat planil v predavalnico čudno našemljen dedec, ki je po predavalnici kričal in skakal, dokler ga niso ven vrgli. Ta prizor je trajal 20 sekund. Čez teden dni je nato profesor dijake prašal, naj mu opišejo, kaj se je bilo pred enim tednom zgodilo. Dijakom je dal 13 vprašanj: kakšen je bil tisti tujec, ali je imel klobuk, kako je bil oblečen, kakšne lase je imel, ali je imel rokavice itd. Devet dijakov je odgovorilo, da sploh ni imel pokrivala, drugi pa so trdili, da je imel črn, rjav, siv ali celo bel klobuk. Enajst dijakov je barvo njegovih las različno opisovalo, čeprav las sploh ni bilo mogoče videti. Kakšno masko pa je doletel imel na obrazu in ali je sploh imel kako masko, tega noben dijak ni vedel povedati.

Kralj Edvard VIII. prosi za pomiloščenje

Kakor poročajo newyorški listi, je angleški kralj Edvard VIII. prosil ameriške oblasti, naj pomilostijo nekega Angleža, ki je bil v Ameriki na smrt obsojen. V kaznilnici Saint-Quentin v Kaliforniji je bil zaprt Skot Aleksander Makay, ki je bil obsojen na večletno ječo. Pri neki priliki pa so se kaznienci uprli ter z revolverji napadli ječniške panike ter tako hoteli uiti. Pri tej priliki sta bila dva paznika ubita. Makay je bil zato kot vodja upornikov obsojen na smrt. Usmrčen bi moral biti 28. febr. tega leta. Obsojenec pa je poslal angleškemu kralju prošnjo za posredovanje ter je v tej prošnji navajal, da ni bil on tisti, ki je streljal na oba ubita paznika. Sedaj je angleški generalni konzul v San Franciscu od angleškega zunanjega ministrstva prejel nalogo, naj guvernerju sporoči kraljevo prošnjo za pomiloščenje. Ker pa guverner sam ne sme izreči pomiloščenja, je prošnjo s priporočilom poslal v Washington.

»Res ne razumiem, zakaj si pustila tako dobro službo, kakršno si imela v onem uradu.«
»Tam ni bilo nobenega upanja za prihodnost, ker so bili vsi gospodje že oženjeni.«

Ladjedelski delavci v Marseilleu so začeli slaykati. Policijska patrulja hiti v pristaniški del mesta delat mir in red.

Zračni brodolomci

Letalci vjeti v pragozdu

Iz Rio de Janeiro poročajo: Pred nekaj tedni je iz Para odletelo v Bolivijo veliko promeno letalo, katero pa ni priletele na cilj, ampak je neke izginilo. Brezžične postaje Brazilije in Bolivije so ves ta čas poskušale ujeti kak brezžični znak o pogrešanih letalcih. Zaman! Splošno so mislili, da so letalci s polniki vred že izginili v stražni džungli Malto Grosso. Končno pa je neka brezžična postaja le ujela slaboten brezžični klic na pomoč: »Letalo je moralo pristati v džungli med Santo lose in Rabaro. Smo v močvirju. Takoj pošljite pomoč!« Sedem mož, kolikor jih je bilo v letalu, je torej bilo v smrtni nevarnosti. Od časa do časa so brezžične postaje ujele kako novico od pogrešanega letala, da jim groze divji domačini. Zadnja vest pa se je končala z besedami: »Domačitelj Krokodil.« Med tem so baterije pogrešanega letala najbrže bile že izpraznjene in nadaljnja poročila so izostala. Naglo so bile pripravljene rešilne ekspedicije. Več letal e bilo pripravljenih za odlet. Iz Rabare je odhitel oddelk sapierjev, kateri naj ponesrečencem napravi pot skozi pragozd. Dve državi sta napeto pričakovali uspeha ekspedicije. Tako so minevali dnevi. Naenkrat pa se je nad letališčem Puerto Suarez v Boliviji prikazalo ogromno letalo in se nepoškodovano spustilo na tla. Sedem mož je planilo iz letala, se jokalno in smejala ter stiskalo roke čakajočim. Rešeni radio-telegrafist je takole pripovedoval:

»Svojemu pilotu se moramo prav za prav zahvaliti, da si pri zasilenem pristanku nismo položili vrtlov. Sredi nad širokim pragozdom so nam naenkrat odpovedali motorji. Le mislite si: kolikor daleč vam sega oko, povsod neskončno morje dreve. Prislajanje pomeni gotovo smrt. Vendar pa je vrli pilot v zadnjem hipu še neke zapazil malo jaso. Bila je majhna in seveda vsa zamočvirjena. Treba je bilo neverjetne spretnosti, da je z letalom brez škode lahko pristal. Imeli smo srečo, ker se je letalo le malo poškodovalo. Takrat nismo niti sanjali, da bomo celih 21 dni morali preživeti v tistem močvirju. Tudi nismo sluhili, da nas obdajajo take nevarnosti. Moja prva misel je bila, da bi začela delovati brezžična postaja. Toda naši aparati niso hoteli ubogati, kar je močno razočaralo. Da bi pa svojim tovarišem ne vzel poguma, sem rekel, da bom stvar že kmalu uredil. Medtem je naš pilot s spremljevalcem odšel, da bi si ogledal okolico. Nista pa prišla daleč. Komaj sta si s težavo utrla pot iz močvirja, ko sta naenkrat v grmovju zaslišala pokanje suhljadi iz goščave se je prikazalo pisano truplo jaguarievo. Zverina je bila menda zelo nejevoljna in se je pripravila na skok. Moja tovariša sta bežala za žive in mrtve. Malo je manjkalo, da nista ufonila v močvirju.«

Prve noči, katere smo prebili v pragozdu, ne bom nikdar pozabil. Zdelo se mi je, kakor da bi se v džungli okrog nas vršil viražni ples. Tik poleg naše kabine so rjule in puhale divje mačke. Odprli smo okno, ker nam je bilo strašno soparno. Celi roji komarjev so se usuli v kabino in nam delali prave peklenske muke. Naenkrat se je letalo močno streslo. Zopet smo previdno odprli okno in posvetili okoli. Nekaj velikih krokodilov se je zbralo okrog letala in so nas grozeče žuiali.

Slednjič je nastopilo jutro, z njim nova nevarnost. Medtem ko je pilot pregledoval, kako bi odletel, je naenkrat prižvižgala nad njegovo glavo puščica. Naglo je pobegnil v kabino. Toča

puščic se je vsula proti letalu. Malo minut kasneje so od vseh strani prilezli na dan divji Indijanci. Sprva so začudeno gledali naše letalo, katero se je zgubilo v te kraje, nato pa so hoteli našo »trdnjavo« naskočiti. Brez pomislekov smo morali začeti streljati ter smo pri tem ranili nekaj Indijancev. Drugi so se umaknili, toda so obstali v varni razdalji, tako da nismo mogli misliti na pobeg. Sledeči dnevi in noči so bile za nas en sam boj z nevarnostmi pragozda. Niti za en hip nismo smeli opustiti svoje čuječnosti. Šest jaguariev smo usrelili. Našega opazovalca je ta divja mačka precej ranila. Končno sem popravil svojo radio-postajo. Bil je prvi svetli žarek v naš brezupni položaj, ko je nad močvirje priletelo pomožno letalo in nam po majhnih padalih vrglo živil in orožja. Letalci so še večkrat prišli, toda pristali niso mogli. Vedeli pa smo, da nam na pomoč korakajo sapierji. Vendar nismo bili prepričani, ali bomo dolge vzdržali. Naš položaj je bil vedno težji in nevarnejši. Ker so nam pošle baterije, se nismo mogli več sporazumevati s svetlo. Končno so vendarle prišli rešitelji. Takoj so začeli delati in nam za naše letalo napravili ugoden prostor za odlet. Tako smo po 3 muk polnih tednih vendarle lahko zapustili svojo ječo.«

»Halo! Ali je tam zavarovalnica zoper požar? Naglo mi pošljite svojega zastopnika, ker bi rad dal svojo hišo zavarovati zoper požar. Pa naglo naj pride, ker hiša že gori.«

Indijanca so v Hollywoodu filmali. Filmsko zvezdnik se je hotel ubogemu Indijancu prikupiti in ga je prašal: »No, kako vam kaj ugoja naše mesto?«

»Hvala, prav dobro,« je rekel Indijanec. — »sedaj mi pa vi povejte, kako vam ugoja naša dežela?«

Gasilski avtomobil v ledu. V zadnjem velikem mrazu, ki je zajel Združene države Severne Amerike, so tri požarhi gasilski avtomobili bili naposled obdani z debelim ledenim oklepom. Na ta način je vsako gašenje postalo nemogoče.

Društvo narodov se seli. O tem smo že poročali. Celi teden bo trajalo to preseljevanje, pri katerem bodo prevažali poročila, spomenice, pritožbe in komunikacije, kar vse pa ljudem v vseh teh letih ni nič koristilo.

Dober oče. Ona: »Za božjo voljo, fantek je požrl vlasnico!«
On: »Seveda! Sedaj pa boš ost mene imeti denar, da si kupiš drugo.«

Gledališče in koncerti

Opereta: A propos, kaj dela Andula?

Francoska opera comique in nemški »Sing-spiel« sta v 19. stol. sprožila nastanek operete, ki se je skozi razne razvojne stopnje danes razvila po eni strani močno v obliko revijalne operete. To je prav za prav veseloigra, polna besedne in situacijske komike, z raznimi vložki, ki služi s svojo dovornostjo in s pikantno zabavo občinstva. Glasbeni del pa se najraje oklepa sodobne šlagerke snovi z rafinirano jazz-orkestracijo. V tej opereti smeri si danes Čehi ustvarjajo lasten repertoar operet, ki se oddaljujejo od nekoliko starejše smeri predvsem vsebinsko in zanikanju aristokratske družabne miselnosti in v zagovarjanju zdrave življenjske sposobnosti preprostega človeka iz ljudske plasti. Nekako podobno je ustvarjena tudi opereta »A propos, kaj dela Andula«, ki sta jo napisala Polach in Žalman in ki jo je uglasbil J. Weinberger. To je veseloigra, ki išče svoje učinkovitosti predvsem v idili preprostega življenja in v romantični prirodni lepote in njegove zdravja. To življenje pa se podrtava z nasprotstvom do življenjske slabotne, usihajoče aristokracije, ki jo pusti zaiti, odnosno preiti v pristno ljudsko življenje, kateremu ob koncu zapoje slavo-spev in z vsem podčrta socialno tendenco. — Glasba Weinbergerja (nam je poznan še izza opere »Švanda dudak«) se oklepa predvsem šlager-skih oblik, pa je zazrta tudi v češko ljudsko motiviko.

Opereta je dobila na našem odru dostojno lice. Režijsko delo je opravil g. Drago Zupan zelo skrbno. Naslonil se je na tradicijo, iskreno podčrtal idilo in romantičnost preprostega prirodnega življenja ter dal s tem celoti mnogo priručnosti. V okviru resno vesele razgibanosti je skušal spraviti tudi posamezne igralske like, kar se mu je deloma lepo posrečilo. Če bi ne bilo v dejanju mestoma rahlega zastaja, če bi izpadlo nekaj za občutljiv okus nekoliko trpkih mest, zlasti pa, če bi bila zasedba vlog boljše izbrana (kar po izkustvu sodeči najbrž ne bo režiserjeva pogrška), bi bila odstranjena edina zavira vzporednosti za njen sicer prav uspešen in privlačen učinek. Saj je poskušal režiser kolikor mogoče upoštevati pravi umetniški zakon.

Pust v Beli Krajini

Kako so pred nekaj desetletji v Beli Krajini praznovali pusta? Bile so takele navade:

Zjutraj za zajutrek so kuhali kisel zelje in svinjsko glavo, opoldne kisel zelje in svinjsko meso, zvečer zopet kisel zelje in svinjsko meso. Kisel zelje so zato kuhali trikrat na dan, da so z zeljnjo juho, kar jo je ostalo, na pekelnicu zjutraj škropili okrog hiše in po kurnikih. To pa zato, da kače ne bodo mogle do hiš in ljudi, po kurnikih pa, da kokaši ne bodo imele usti. Imeli so pač tako »vero«. Vsaka hiša, ki je hotela to leto še imeti kokaši in da se bodo kaj pitale, je morala na pusta zaklati eno kokašo in jo skuhati ali pa speči kar celo. Večerjo so obhajali prav slovesno, tudi potica in krofi so bili za večerjo, pa vino, najboljšje. Jedli in pili so in se razgovarjali, dokler jih ni zvon opomnil, da se bliža pekelnica in z njo resni post. Ko so bili ljudje zbrani pri večerji, so se fantje z vasi nahemili v »maskare« in šli od hiše do hiše. Ob orglah so po hišah plesali, da bodo ljudje imeli v jeseni debelo repo. Zato so jih potem obdarovali s krofi in jestvinami in seveda tudi »pence« se niso branili, čeprav se je potem kateri kar v beli obleki znašel v kakšni luži ali gnojnici, ker se je preveč napil.

Dogodilo se je, da so prišle take »maskore« v hišo, kjer sta živela sama mož in žena. Žena se je bala, da ne bi kdo rekel, da ni dosti skuhala, ker sta sama, zato je ji začela razkazovati, kaj vse je skuhala. Poleg vsega drugega jim je pokazala tudi veliko svinjsko gnjat. Eden izmed »maskor« jo v zame v roke in gre z njo iz hiše; žena, pošena kakor je bila, pa pravi: »Le hodi, le, jo boš že nazaj prinesel.« Njega pa ni bilo nazaj z gnjato,

Jubilej vzorne matere

Sv. Lovrenc na Pohorju.

Dne 26. februarja 1936 obhaja pri Svetem Lovrencu na Pohorju znana in spoštovana ga. Marija Skačej svoj 70. rojstni dan. Rodila se je 26. februarja leta 1866. Leta 1890 se je poročila z že pokojnim Francem Skačejem. Z rajnim Skačejem sta dolga leta vodila dobro znano gostilno. — Njun zakon je Bog blagoslovil s 15 otroki, od katerih jih še 11 živi. V krščanskem duhu je vzgojila vse svoje otroke in jim pripravila srečno pot v življenje. Bredne ure je preživela, ko je v svetovni vojni imela pet sinov. Bog pa je njene vroče molitve in prošnje uslišal in ji vse vrnil žive in nepohabljene. Velika žalost pa jo je zadela, ko ji je lani najmlajši sin utonil v morju. Za siromake je imela vedno odprto srce in roko.

Bog naj zgledni mamici še mnogo srečnih in zadovoljnih dni!

Slepar se izdajal za advokata

Domžale, 24. febr.

Domžalski orožniki so prišli te dni na sled prav zanimiv in velikopotezni ter skrajno prebrisan goljufiji in so tudi že prijeli slepara.

Posesnik Franc B. iz neke vasi v bližini Domžal je bil leta 1934 v zaporu okrožnega sodišča v Ljubljani. Tam se je seznanil s sojetnikom Francem Blažem, rojenim leta 1900 v Ljubljani in stanujočim na Sv. Petra cesti. Blaž je bil večkrat kaznovan zaradi goljufij, toda Domžalec mu je vse zaupal, kar je Blaž napravil nanj ugoden vtis. Pritožil se je, kakšne težave mu delajo sosedi, s katerimi se mora tožariti in pravdati zaradi raznih meja na polju in v gozduh. Ta pravde so veljale moža že okoli 30.000 Din. Blaž je takoj zašel, da se da tu napraviti prav dober dobiček. Obliubil je, da bo možu pomagal, tako da bodo tožbe obnovljene, da bo dosegel zani amnestijo in da mu ne bo treba nič plačati.

V teku štirinajstih mesecev, odkar se je seznanil Blaž z domžalskim posesnikom, je izvalil od njega okoli 15.000 Din, deloma kot nagrade za svoj osebni trud, deloma za »kolke« in podobno. Stalno je izvaljal denar od Domžalca,

izmed dveh svetov, ki si stopita nasproti, so onega s ceste predstavljali ga. Rakarjeva kot izrazita postarna vedeževalka, ga. Poličeva kot njena nečakinja Andula, g. Zupan kot upokojeni požiralec nožev, ki se je zelo srečno gibal v pravih mejah iskrene komike, g. Rus kot njegov ugodno naivni sin, gđ. Smerkoljeva kot pisateljica dekliških romanov, ki je vse bolj uspela v plesni eleganci, kot sicer v malce predeklatomorni igri. V isti svet je bil postavljen tudi prijetno optimistični ravnatelj potujočega kabareta, ki ga je v umirjenih potezah zelo privlačno izoblikoval g. Peček, in še postarni predsednik varčevalne komisije, ki ga je dobro tipiziral g. Jelencar. Nasprotni buržoazni svet pa so predstavljali g. Bratina kot komercialni svetnik, ki ga je iskrenost preprostega življenja brez krinke dobrega pritegnila in prelevila, g. Drenovec, njegov elegantni nečak, ki je ta preobrat povzročil s svojo neomajno ljubeznijo do preprostega dekleta, g. Simončič kot generalni ravnatelj in najbolj trdovratni zastopnik svoje tradicije ter njegova hči Lola, ki jo je oblikovala gđ. Cankarjeva topla, pa še ne s popolno oblastjo nad zunanjim izrazom. V ta svet sta spadala tudi sluga gg. Hvastje in Lukmana. Dober stražnik s plesnimi potezami je bil g. Carman.

Predstavo je poživil balet s preprostimi, pa prikupnimi baletnimi vložki, ki jih je nastudiral g. Golovin. Da je dana včasih možnost samostojnih nastopov posameznim plesalkam, je ugodno, ker s tem raste individualna vrednost (kot je to pot lepo dokazala ga. Pavšičeva), pa od tu posredno vrednost vsega zbora.

Glasbeno stran je vodil dirigent J. Raha, ki je v vodstvu dokazal smisel za plesno in sploh lahko glasbo, isti smisel pa tudi z nekaj lastnimi vložnimi skladbami plesnega značaja.

O pevski strani posebej je težko govoriti, ker niti kompozicija sama nima v tej smeri izrazitega poudarka in niti zasedba vlog od te smeri ni bila dosti zavisna.

Sceno je g. Skružny opremil osnovni zamisli primerno.

Ugodna pramostitev kratke pavze je bila podana z nastopom Slovenskega vokalnega kvinteta, ki si je s svojo vrednoto pridobila že mnogo simpatij in ki je poslušalstvo porovno osvojil tudi s tem nastopom.

tudi druge »maskore« so se počasi izmuzale iz hiše. Zena jih je čakala, pa ni bilo nikogar več nazaj. Drugo tako »pustno« zgodbo je doživel neki gospodar, oziroma njegov hlapec. Dan pred pustom je prišel v službo, ali je bil Hrvat ali kaj, da ni vedel za pusta, ali pa ga v njegovem domačem kraju niso tako praznovali. Ko je bilo zjutraj meso, opoldne meso in zvečer zopet meso, vmes pa dobra pičaja, težkih del tudi niso delali — čedili so sadno dreve, gnoj kida in opravljali druga dela okrog doma —, si je fant mislil: dobro sem jo pogodil, tukaj bo lepo služiti — in je veselo delal cel dan. Gospodar pa si je tudi mislil: dobrega hlapca sem zadel. Toda prišla je pekelnica. Hlapec je videl, da je vse slabše, pa si je mislil, morda se bo pa jutri ali pojutrišnjem zopet izboljšalo, in je še delal. Toda zaman je čakal, hrana se ni izboljšala, zato je začel postaviti okoli oglov. Polenil se je. Gospodar je to opazil in ga je pokaral, rekoč: »E. Miha, Miha, jako si se poslabšal.« On pa hitro odzove: »Bogme, gospodar, vi ste se pa še bolj. Ko sem prišel k vam, je bilo trikrat na dan meso, sedaj ga pa še enkrat ni.«

Ljudje namreč potem cel post niso jedli mesa. Kar ga jim je na pust ostalo pri večerji, so ga zalili v mast za veliko noč ali pa so ga dali vojakom, ki so takrat stražili na hrvaški meji. Zato tudi pravijo »puste« ali »mesopuste«, ker so meso pustili, in veliki noč »vuzem«, ko se meso ven vzame iz masti. Na »vuzem« mora vsak meso jesti, ako ga nima, naj usnje grize.

Dandanes pusta ne praznujejo več tako, kljub temu pa je ostalo še dosti navad, samo te ni več, da ne bi cel post jedli mesa, zato ga pa celo leto manjka.

ki mu je vse verjel. Snaj mu je Blaž kazal celo neke recepte. Posesnik sicer ni nikomur ničesar zaupal o svojih vezvah z Blažem, pač pa je stalno dajal svojim sosedom vedeti, da jim bo že pokazal, da bodo vse dosedanje pravde uničene, da bosta pravosodno ministrstvo in Stal sedmorice razveljavila dosedanje pravde itd.

V začetku januarja sta se srečala ta posesnik in neki Anton Z. z Vira, ki je bil pred kratkim kaznovan na šest mesecev zapor. Posesnik je rekel Antonu: »Nikar ne hodi v zapor imam človeka, ki te bo izrezal ven. Takoj boš amnestiran.« Takoj je posesnik naročil Blaža, nakar so se vsi trije sestali na Viru, in Blaž je seveda takoj obljubil Antonu, da bo napravil zanj primerne korake, Anton mu je dal na roke 300 Din, Blaž pa mu je dal potem ponarejen recept, češ da je vloga že odposlala, pa je zahteval še za kolke večjo vsoto, tako da mu je Z. izročil skupaj lepo vsoto okoli 1500 Din. Anton in Blaž sta se odpejala celo v Zagreb, kjer sta obiskala poslopje Stola sedmorice. Blaž je pustil Antona pred vrati čakati, češ da gre intervenirati zani, ter se kmalu nato vrnil, rekoč Antonu, da je zadeva že v redu. S kom je Blaž govoril, ni znano, prav gotovo pa ne s sodnikom. Morda s kakšnim slugo ali s kakšno hiparico v kakšni navadni zadevi.

Te dni pa je Anton dobil pismo, opremljeno s štampiljko okrajnega sodišča v Ljubljani in s kuverto, češ da so mu odpušteni trije meseci kazni. Kmalu na to pa je dobil še pismo, da je sploh amnestiran. Za te manipulacije je zvedelo domžalsko orožništvo, ki je večeraj Blaža aretiralo ter ga konfrontiralo s posesnikom B. in njegovo ženo ter z Antonom. Pri zaslišanju je Blaž deloma priznal, deloma se pa izvijal. Ni pa še znano, kje je Blaž dobil štampiljko in uradno kuverto, ter se v tem oziru še vodi preiskava. Domžalsko orožništvo, ki je pod vodstvom komandirja a. Skoka tako uspešno zaključilo preiskavo, je Blaža odpremil o ljubljanski policiji, ki ga ima tudi še nekaj zanimivega vprašati.

Središče ob Dravi

Svinjsko sejmšče, ki so ga občinski očetje s precejšnjimi gnotnimi žrtvami uredili in pripravili je popolnoma zapuščen, ker se ga prodajalci ščetinarjev izogibajo, zato tudi kupec ni. Je to pač stari greh na Središčanov, ki so ga zagrešili naši predniki. V zgradbi, ki je bila namenjena za oddajo svinj, ima občina sedaj najemnika, in najemnika, ki jo ta plačuje, je edina korist, ki jo uživa občina od svinjsko-sejmske naredbe.

Sport

Kaj je pravzaprav s Planico?

Z ozirom na vesti v listih, da skakalnica ali skakalna tekma na veliki skakalnici v Planici ni bila dovoljena, pojasnjemo: Mednarodna smučarska federacija je s svojim dopisom od 27. jan. 1936 vzela na znanje, da bo 8. marca skakalna tekma v Planici. Z dopisom od 2. febr. 1936 je ista federacija sporočila, da se skakalnica v Planici na podlagi pregleda načrtov po obeh posvetovalcih Fise za skakalnice, ki sta našla profil te

skakalnice v skladu s predpisi Fise, uvršča v drugo kategorijo. Dopis je podpisan od predsednika Fise Oedegarda osebn. Zaradi tega za izvedbo skakalne tekme v Planici na dan 8. marca ni nikakega zadržka ter se nanaša objava o sklepu kongresa zaradi podaljšanja skakalnice I. kategorije od 70—80 m samo na take skakalnice, ki pridejo v poštev za tekme Fise ali olimpijske tekme.

Prehodno darilo »Slovenec«, ki si ga je na akademskih tekmah priboril Miha Deruota.

Razpis

prvenstva LZSP v kombinaciji v teku in skoki ter mladinskega podveznega prvenstva v teku.

LZSP razpisuje podvezno prvenstvo v Klasični kombinaciji (v teku in skoki) in podvezno mladinsko prvenstvo v teku v dnevi 29. februarja in 1. marca 1936 v Planici. Tekme izvede LZSP s tečnim sprednjim:

I. sobota, dne 29. februarja 1936 ob 3 popoldne tek za seniore za kombinacijo in samostojno na 18 km s startom in ciljem v Ratečah v bližini postaje.

II. nedelja, dne 1. marca 1936 ob 10 dopoldne je tek za podvezno mladinsko prvenstvo in sicer se tekmeje v dveh kategorijah. V I. kategoriji tekmujejo tekmovalci: rojeni v letih 1920 in 1921 (stari 14 do 16 let), v drugi na tekmovalce, rojeni o letih 1918 in 1929 (stari 16 do 18). Prvi tečejo progo 4 km, drugi pa progo dolgo 7 km. Popoldne ob 15 so skoki za kombinacijo in samostojno.

Tekmuje se po pravilih JZSZ. Udeležba je dovoljena vsem podveznim in pravico starta imajo vsi verifikirani tekmovalci JZSZ, ki so stari nad 18 let. Vsi tekmovalci (za kombinacijo) se mora izkazati z verifikacijsko izkaznico. Prijavnice ni. Klub morajo prijaviti tekmovalce najkasneje do 28. februarja 1936. Za eventualno prespezo prijavo je treba plačati 10 Din za posameznika. Na prijavitel je namest vse disciplin, za katere se prijavljajo. Tekmuje se v razredih. Prijave je poslati na naslov: trener Kolb in Predalč, športna trgovina, Ljubljana, Kongresni trg.

Zrebanje startnih števil bo v soboto ob 13 pri Osvaldu. Delegate klubov pozivamo, da zbranih pri-sostvstev. Startne številke se bodo izdajale v pisarni LZSP, ki bo poslovala pri Osvaldu. Ob 14 je razglasitev in opis tekmovalne proge, katero bo objavil tehnični referent LZSP gosp. Stane Predalč. — Za stanovanje in prehrano je predskladano. — Podvezni prvak postane prvoizbirani v kombinaciji, ki prejme pokal, drugi in tretji pa prejmeta plaketo. Za tek, kakor tudi za skoke samostojno, prejmejo prvi trije plakete, oziroma diplome. — Za mladinsko podvezno prvenstvo pa prejme prvi plaketo, drugi in tretji pa diplomi.

Vodstvo tekme za podvezno prvenstvo ima gosp. Ante Gidovc. Tehnično vodstvo pa načelnik tehničnega oddelka, gosp. Stane Predalč. Pisarno pa vodi gosp. Lado Ventrč.

Objave rezultata in razdelitev daril bo od 16 v restavraciji Osvald. Ker računamo na obilno udeležbo, prosimo GZSP, da nam na razpolago tri sodnike.

Event, spremljalec pravčasno javlino.

Sestič za Zeleniški pokal

SKT v Trzinu razpisuje za nedeljo, dne 1. marca 1. l. tradicionalno medklubsko tekmo v smuču na Zelenici za prehodni pokal trditke Ed. Glazovan in And. Gassner, Trzin. — Glasom pravil preide ta pokal v trajno posest onega kluba, kateri si ga pribori z najboljšim časom treh tekmovalcev trikrat zaporedoma ali petkrat v presledkih. — Prvo leto t. j. 1932 je bil zmagovalce smučarski klub Ljubljana, nato dvakrat zaporedoma TKS, podružnica Jesenice, temu sledi dvakrat SKT v Trzinu. — Tekmuje se po pravilih JZSZ. Prijavnice 5 Din za vsakega tekmovalca. Start ob 13 na Zelenici. Prijave na predpisanih prijavilnih sprejemah športna trgovina Stranjsky v Trzinu do 28. t. m. zvečer in vodstvo telane na Zelenici do 10 dopoldne, toda proti dvojni prijavi. — Prvi trije tekmovalci prejmejo častne plakete. — Razdelitev daril ob 17 v hotelu Loučar v Trzinu.

Ker obstoji možnost, da preide ta častna smučarska lavičarica v trajno posest SKT v Trzinu, se pri-čakuje, čim večja udeležba klubov po svojih močvih. Morebitne spremembe si pridržuje SKT v Trzinu.

Občni zbor SK Slovana

Občni zbor SK Slovana. V nedeljo, dne 9. februarja se je vršil v gostilni pri Krušiču v Zelenici 10. letni občni zbor, katerega se je udeležilo članstvo polnoštevilno. Izvoljen je bil sledeči odbor: Predsednik gosp. dr. Milan Perko, podpredsednik I. gosp. Kunaver Ludovik, podpredsednik II. gosp. Poznič Alojz, tajnik I. gosp. Kobilica Jože, tajnik II. gosp. Jančič Miha, blaznik I. gosp. Stojan Stano, blaznik II. gosp. Gerjol Adolf, načelnik nogometne sekcije gosp. Martelane Milan, načelnik hokejske sekcije gosp. Heller Ivan, gospodar gosp. Čerček Stano, odborniki gg. Bisko Leon, Semig Vital, Dorčec Ivan, Zelnšek Drago, Oražen Lojze, Greg Ivan, Škerl Peter in Batič France; namestniki odbornikov g. Tuma Maks, Pavlič France, Bučič Ivan in Glušnik Ivan. V nadzorni odbor so bili izvoljeni sledeči gg.: Anko Alojz, Ivan Maks, Jovan France in Sluga France. Odbor je sestavljen iz samih sprednjih moči, zato je prihrankovati, da bo to sodelovanje, katere ga čakajo v novem poslovnem letu.

Opozorilo vsem klubom. Za velike skakalne tekme v Planici ima vsak klub, ki je član JZSZ, pravico od 5—15 brezplačnih vstopnic za svoje tekmovalce. Število kart se ravna po jakosti klubove smučske sekcije. Zato pozivamo vse klube, da zahtevajo nakaznico za režijske vstopnice najkasneje do 3. marca, dočim bodo vstopnice dobili pri posebnih blačajih v Planici, kjer se bodo izdajale brezplačne režijske vstopnice. — Združeno smučarjev Planica.

LZSP je razpisala tekme ki se bodo vršile 29. febr. in 1. marca 1936 v Ratečah, za katere valda veliko zanimanje. To je prva večja letošnja smučarska prireditve, ki se je udeležijo vsi poleg naše olimpijske garde, kakor tudi ostala smučarska četa. Tekmovalo se bo v razredih. — Za to prireditve valda med smučarji veliko zanimanje, ker bodo imeli gledalci priliko videti tekmovalca, posebno skoke na novo zgrajeni srednji planiški skakalnici, ki omogoča skoke 60—70 metrov.

Naši rokoborci gredo v inozemstvo. V dneh od 1. do 10. aprila t. l. gredo naši rokoborci — 7 po številu — na Poljsko, kjer nastopijo 4. apr. v Katowicah, naslednje dni pa najbrž še v Varšavi. Nazaj grede se bodo oglašili v Pragi, kjer nastopijo proti češki reprezentanci. Ako bi pogajanja s Českoslovaško ne prinesla povolnih rezultatov, potem bi Praga odpadla ter bi nastopili naši ležkoatletci na Dunaju. — To bo prvi večji pregled naših sil v težko-atletičnem sportu za berlinsko olimpiado, ki se vrši čez 5 mesecev. V vsaki kategoriji nastopi državni prvak. Ekipo bosta spremljala delegata zveze.

Olimpijske Spiele 1936. Prejeli smo ravno-kar osmo številko te revije, ki je posvečena jahalnemu sportu in lahki atletiki. V članku »Olimpijske jahalne tekme« nas seznani g. Gustav Rau z zgodovino olimpijskih jahalnih tekem. Številne slike krasi jo itak zelo zanimiv članek. Pod naslovom »Deset najboljših na svetu«, nam predloži H. Borowik desetorico najboljših lahkoatletov na svetu. To pot nas seznani z metali in skakalet. Kdor pregleda te rekorde, ta si lahko ustvari približno sliko, kako ljute borbe za prva mesta se bodo bile avgusta v Berlinu. Članek je bogato ilustriran s krasnimi slikami. V članku »Od Aten do Berlina« nas seznani g. K. Doerry z olimpijskimi igrami v Londonu, ki so se vršile leta 1908. Ta je zlasti zanimiva slika maratona Doranda, ki je prišel tako izčrpan na cilj, da so mu pomagali sami funkcionarji. Bil je seveda diskvalificiran. Sledi zanimiv članek »Sportna slavnost pred 3000 leti.« Iz zgodovine olimpijskih zimskih iger je naslov zaključnemu članku te krasne revije, ki jo ne bo mogel noben športnik pogrešati.

Planinsko orje, ki odlična naše planine, vam b. pokazal gosp. prof. Petkovšek jutri zvečer v akuplacijski holi TK Skale. Začetek točno ob 20 v vengijski hotelu »Union«.

Smučarski klub Ljubljana sklenil je za četrti, dne 27. t. m. ob 20 v prihičju restavracije »Zvezda« zasedn. nek vseh članov in tekmovalcev. Gosp. Gidovc bo poročal o tekmah v Garmsch-Partenkirchen. Vabljeni so tudi prijatelji kluba.

VRIMENSKO POROČILO

Jugoslovanske zimske športne zveze in Zveze za tujski promet z dne 24. februarja 1936

Rateč-Planica po stanju danes: -29°C, termometer stoji mirno, jasno, mirno, 10 cm južnega snega.

Kranjska gora po stanju danes: -29°C, jasno, barometer stoji mirno, 10 cm južnega snega.

Trzin, Kranj, Tamar po stanju danes: 35 cm snega. Smuka doba.

Bistrica-Beljakova jezera po stanju danes: 29°C, pooblačilo se je, mirno, snega ni.

Pokljuka po stanju 23. t. m.: 19°C, oblačno, mirno, 70 cm snega.

Regulacija hudournika »Gričke«

Suhor pri Metliki, 19. februarja.

Čeprav se imenuje naš kraj Suhor in trpimo vsako leto pomikanje vode, nam vendar dela voda večkrat veliki škodo. Kraj leži pod vznožjem

Gorjancev, zato morajo oblaki odložiti vlogo, da morejo čez, zato pa nastanejo velike poplave, zlasti »Gričke« dela vasi Dolenji Suhor veliko škodo: dne 4. avgusta 1920 je tako hitro pridrla, da sta v njej utonila dva pastirja, ki sta gnila živino s paze. Sedanjí g. ban dr. Natlačen, ki mu je Bela Krajina dobro znana, je odredil, naj se ta hudournik regulira. Delo se je pričelo pod vodstvom banškega delovodje g. Čušina koncem januarja. Zaposlenih je dnevno 28 delavcev, ki kopljejo strugo in čistijo velik prepad, kamor se bo voda odtekala. Čeprav niso delavci najboljšje plačani, vendar je naval ljudi na delo velik. Je pač razumljivo, saj ljudje nimajo prilike, da bi si kje drugje zaslužili za naj-potrebnejše. Gospoda bana prosimo, da bi se še naprej zanimal za našo Belo Krajino in nam preskrbel dosti pitne vode.

Pošljite naročnino!

Naznanila

Liubljano

1. Vredno službo imajo lekarnar: mr. Sušnik, Marijin trg 3; mr. Kurnat, Gosposvetska cesta 10 in mr. Božič, Ljubljana, Rimska cesta 31.

2. Koncert bulgarskih pesmi. V okviru Bolgarsko-jugoslovanske lige, bo v petek, dne 28. t. m., v Hrabrovi dvorani ljubljani koncert Glasbene Matice, na katerem se bodo izvajale skladbe iz bulgarske literature, skladatelj Adamov, pianist Silev, violonist Pletner, sopranistka Korčukova in oddelek pevskega ansambla Glasbene Matice. Sodeži bo 10 Din v knjižarni Glasbene Matice. Sprejeto objavo jutri.

3. Pevski zbor »Ljubljanskega Zeonasa« izjavi v 11. delu svojega ljubljanskega koncerta, ki bo v ponedeljek, dne 2. marca v Filharmonični dvorani naslednje pesmi: 1. Belokranjsko kolo in Napojnico, 2. Belokranjsko kolo in Napojnico, 3. Belokranjsko kolo in Napojnico, 4. Belokranjsko kolo in Napojnico, 5. Belokranjsko kolo in Napojnico, 6. Belokranjsko kolo in Napojnico, 7. Belokranjsko kolo in Napojnico, 8. Belokranjsko kolo in Napojnico, 9. Belokranjsko kolo in Napojnico, 10. Belokranjsko kolo in Napojnico.

4. Katališko pevsko društvo za frančiškansko župnijo v Ljubljani ima drevi ob 8 svoji redni sestanki. Način: svetovnoznani čarovnik, iluzionist in hipnotičar Ali Ben Muray. Valimo k obilni udeležbi. 1. Kino Kodeljevo igra danes ob 3 in jutri ob 8 zabavni film »Živla mornarica!« in pester spored Miklošič in drugih kratkih filmov. Danes ob 3 cene znižane, jutri ob 8 navadne.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

DRAMA:

Začetek ob 20.

Torek, 25. februarja ob 16: Vesela božja pot. Izven. Cene od 14 Din navzdol. — Ob 76: Pesem s ceste. Izven. Cene od 20 Din navzdol.

Sreda, 26. februarja: Družinske oče, Presnija. Red Sreda.

Četrtek, 27. februarja: Vesela božja pot. Red Četrtek.

OPERA:

Začetek ob 20.

Torek, 25. februarja ob 20: A propos, kaj dela Andula? Izven. Znižane cene.

Sreda, 26. februarja: Saloma. Red A.

Četrtek, 27. februarja: A propos, kaj dela Andula? Red B.

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Torek, 25. februarja, 11. Solška ura: Mali harmonikarji zbirajo naše narodne pesmi pod vodstvom gosp. prof. P. Rantavice. — 12. Vesela slovenska pesnišev (plošč). — 12.45 Vremenska napoved, poročila. — 13. Napoved časa, objava sporeda, obvestila. — 13.15 Slovenski narodni napovedi (Radialski orkester). — 14. Vremenska poročila, borzni tečaj. — 18. Za smeh in dobro voljo (plošč). — 18.40 Filozofski zadruženega gospodarstva (gosp. dr. France Veber). — 19. Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, obvestila. — 19.30 Nacionalna ura: O modernih slovenskih glasbi (prof. Sl. Osterc). — 20. Gorenjsko ženitovanje. (Priredil gosp. Jože Vamberger. Sodelujejo: št. rad. dram., družina, kvartet fantje na vasi, kvintet (Hm. rad., harmonika, fujta, Stanko in dr. Vodstvo: ing. Pengov Ivan). — 21.15 Koncert vesele glasbe (Radialski orkester). — 22. Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda. — 22.35 Za židano voljo in pustni večer. (Pester spored s sodelovanjem Radialskega jazz, kvarteta »Melodize«, št. rad. dram., družine in plošč). — Konec ob 24.

Drugi program:

Torek, 25. februarja, Belgrad: 20. Pester večer Podporne zadrage gledaliških igralcev. — 22. Skladbe Aronskega. — Dunaj: 12.25 Plesi z vsega sveta. — 23.40 Karneval. — 23.19 Vesela skladba za pust. — 24. Od pustnega torka v pepelnico sreda (plošč). — Budimpešta: 19.20 Zborovsko petje. — 31 do 2. Karneval. — Tel. — Milano: 20.35 Reflektorjeva duhovna svita »Cecilia«. — Rim — Bari: 20.35 Plesna glasba. — Praga: 20.30 Karneval. — 22.15 Plošč. — Varšava: 20.10 Orkestralni in klavirski koncerti. — 21. Karneval pred tridesetimi leti. — Berlin — Bratislava: 20.10 Berlin plošč. — sprehod po berlinskih pustnih prireditvah. — Königsberg: 20.10 Vožnja z gondolami po Marsovih kanalih. — Hamburg: 20.10 Pustno rajanje. — Lipska: 20.10 Stranovska opera »Netopir«. — Köln: 20.10 Karneval. 1936. — Frankfurt: 20.10 Pred nočevskim žalom. — Stuttgart: 20.10 Narodnost po mili volji. — Monakovo: 20.10 Predpustno norenje v radiu.

Nad pogonske jermene

so se spravili

Trebnje, 23. februarja.

V noči od 19. na 20. februarja je bilo v tovarni gosp. Ivo Bana v Trebnjem ukradenih več pogonskih jermenov v vrednosti nad 3500 Din. Isto noč je bil ukraden glavni gonilni jermen na žagi bano-vinskega posestva Mala Loka. Par dni prej je bil ukraden jermen pri posestniku Francu Zircu v Trebnjem, istačasno pa veliki gonilni jermen pri posestniku R. Brovetu v Starem trgu pri Trebnjem. Pravtako so tatovi ukradli glavni pogonski jermen na žagi v St. Rupertu in pa v tovarni Kolenc na Mirni. Ker bodo tatovi gotovo skušali spraviti jermene v denar, opozarjamo ljudi, naj bodo pri nakupovanju previdni in naj vsakega sumljivca naznanijo orožnikom.

Ludwig Ganghofer:

Grad Hubert

(Roman.)

Francetu je bilo zoprno. »Pusti me pri miru, ti stara klepetulja!«

»No, da, kaj nimam prav? In vedno mora imeti opravka s tujci. Nobeden od naših fantov ji ne ugaja več, odkar je preteklo poletje mladi gospod grof malo z njo ljubimkal. Neumna goska mu je verjela! Kot da bi gospodje grofi rasli za Caverjeve Lizike.«

»Fej!« je bil France surov. »Mojo gosposko pusti v miru!«

»Ali sem kaj rekla proti tvoji gosposki?« se je stara nedolžno začudila. »Jaz govorim o Caverjevi Liziki. Letela je za njim kot pes za lovca. In če mi ne verjameš, poglej, tu prihaja stari gospod Mozer, tega lahko vprašaš!«

Iz neke doline v brestovju se je pojavil prileten mož v ponošeni lovski obleki z belimi mustačami na rdečem obrazu.

France je še starčku nasproti: »Ga že ima?« Od-dihovaje se je Mozer zmajal z glavo in snel klobuk. Njegova, s potnimi kapicami posejana pleša, se je ble-stela v soncu. »Nič nima! In vražjedivji je, ker ga kozel vodi za nos. Če bi bil šel za menojo, bi ga imel že zdavnaj. Toda naravno, zdaj je Šiper v milosti in stari Mozer lahko nosi pisemca. Šiper, da, gospod Šiper!«

France se je zresnil, ki je začel to ime. Samo, da mu je nekaj rekel, ga je vprašal: »Greš domov?«

»Kontesi moram nesti pisemce, ker grof ne utesne od koč. Tega mu ne morem zameriti. Takega korenjakega kozla s takim rogovjem še svoj živ dan nisem videl.« Starec se je obrnil proti goram: »Jaz pravim, ne bo ga dobil. Če bi šel za menojo. Toda gospod Šiper, na-

ravno! Ta je pametnejši! In staremu Mozerju so se posmehovali. Nobene pravice ni več na svetu!« Starčev glas se je tresel.

»Nikar se ne trpinči!« je tolažil France. »Natančno moraš pogledati, preden prideš na to, da je vse pravično urejeno. Poglej naju dva: jaz sem mlajši, ti si pa zato izkušenejši, jaz imam več las, zato imaš pa ti lepšo plešo!«

Starec se je smejal: »Da, France, ti še držiš z menojo! Toda Šiper, naj bo kakor je, ne bo mveč govoril. In ti, France, le nikar se ne mudi. Gospod grof je že prej zmajeval, ker te tako dolgo ni!«

France se je prestrašil. »Bog s teboj, Mozer!« Začel je teči.

Planšarica, ki se ni bila šla iz sence, se je staremu puškonoscu priklonila: »Čast mi je, gospod Mozer. Veseli me, da nas zopet enkrat obiščete, gospod Mozer!« Mežikaje je pokazala s palcem čez ramo: »Družbo imamo! Lepa Lizika je tu!«

»Kaj? Naša Lizika. Oh, to je prijetno!« Starec je zdijval k vratom.

Planšarica je kihala: »Ni slabo! Takle star lišček! In ti gre vendar še na sladke limanice!«

Medtem je bil France prekorajčil brestovje ter dosegel macesnovje. Pot je bila hrapava, tako da je lovca zaradi hitre hoje pohajala sapa. Iz njegovih oči so govorile misli, ki so ga težile. »Kako se pa more jeziti? Saj vendar ne morem leteti!« Kratki počitek v planšarski koči si je vendar mogel dovoliti. Na urnem pohodu se vendar smeš vsaj enkrat vvesti. In doli je bil moral najeti še zadnjega gonjača. In ni bila njegova krivda, da je šel k Bruknerju zastoj. Zastoj? Ko je prišel France na te misli, so se začele njegove oči vrteči. Zdaj je moral na kaj drugega misliti kakor na nevihto, ki ga je lahko pričakovala v lovski koči.

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa eno-kolonska, 3 mm visoka petlinna vrstica po Din 2:50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Danes na pustni torek se bomo najbolje zabavali

pri Slamiču!

(Za poznane goste garderoba za maskiranje v hiši!)

Na pepelnico bo pripravljeno na izbero: Jastog z majonezo, sulec v aspiku, slaniki na razne načine in druge morske in sladkovodne ribe.

Službodob

Krojašk. pomočnika

sposobnega za mornariške uniforme kakor tudi za civilne obleke, z mojstrskim izpitom — sprejem. Potrebna kavgija. — Ponudbe upravi »Sl.« pod »Dalmacija« št. 2556.

Vajenci

Priden fant

močan in pošten — išče mesto učenca v mešani trgovini kjerkoli. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 2551.

Vnajem

V najem se odda

trgovski lokal z lepim stanovanjem (hišo), velikim vrtom in posestvom v trgu Sevnica — ob ugodni priliki se nudi tudi napredaj. Natančnejše informacije daje Hranilnica in posojilnica v Sevnici. (n)

Hotel z restavracijo

na Bledu — kompletno opremljen, s 30 posteljami za tuje, lep senčnat vrt, sadni vrt, jaje, go-spodarska poslopja, ugodna lega na križišču cest, oddam s 1. aprilom. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 2564.

CITAJTE IN SIRITE

»SLOVENC«

Za trikotato in konfekcijo perila

Union Special Overlock-Triolite stroj

na tri niti

najmodernejše konstrukcije z aparatom za rezanje. Vse ugodnih devinskih približ izvanredno znižanje cene. Zahtevajte brezobvezno ponudbo.

A. Guttman - Zagreb - Martičeva 4

Telefon 58-21 Specijalna trgovina šiv. strojev.

Trgovina gradbenega materiala, edina v prometnem srezkem mestu Slavonije, ležeča ob Dravi, z lepimi šupami, išče

filijalno ali komisijsko skladišče

Dobro promet in ugodne priliko za službo. — Ponudbe na: PUBLICITAS d. d., Zagreb, Illica 9

Tudi v naši podružnici

Ljubljana, Miklošičeva cesta 5 (paviljon)

lahko plačate naročnino za »Slovenca«. »Domoluba« in »Bogoliuba«. naročate inserate in dobite razne informacije. — Poslovne ure od pol 8 zjutraj do pol 1 popoldne in od 2 do 6 popoldne. Telefonska številka 3030.

Hranilne knjižice

vseh zavodov lahko prodaste ali kupite proti takojšnjemu plačilu — najugodnejše potom Trg ag. bančnih poslov Planinšek Alojzij, Ljubljana, Beethovnova ul. 14-I., telefon št. 35-10. (d)

Iščemo posojilo

v gotovini, kratkoročno ali dolgoročno, proti prvotnemu jamstvu industrijskega podjetja in do-bremu obrestovanju. Po-nudbe upravi »Slovenca« pod »Sigurno naložen denar« št. 2274. (d)

Hranilne knjižice

Ljudske posojil. v Ljubljani do 100.000 Din ali tudi več - kupim in plačam takoj v gotovini. Po-nudbe upravi »Slov.« pod »Posojilnica 200.000« št. 2558. (d)

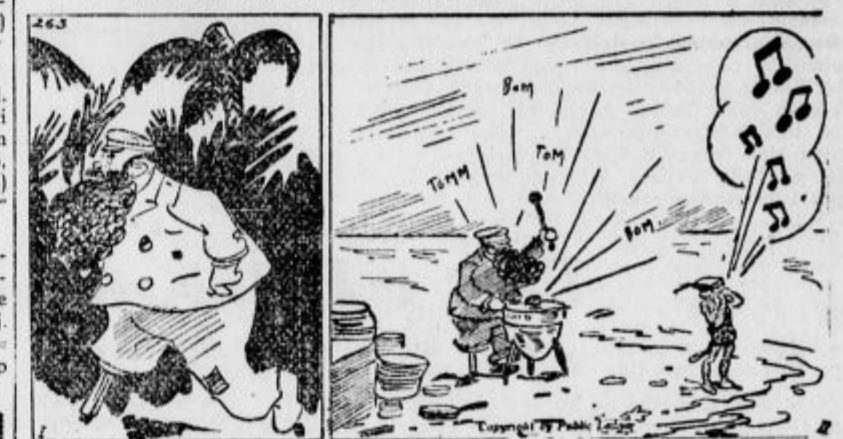
Zasluzek

Zasluzek

Kdo želi zaslužiti s prodajo dobrih predmetov? Za vzorec je treba 30 D. Dopise upravi »Sl.« pod »Sigurn« št. 2555. (d)

Tinčkove in Tončkove prigode

261. Boben poje: Bum, bum, bum!

Zdajci se je kapitan Mrhar domislil svojega bobna, katerega je med drugimi reči rešil s potapljačice se ladje.

»Nemara pa se dečkoma le še da kako pomagati,« je zabundal v brado in ročno odstorkljal do bobna. In je začel na vso moč udarjati po njem in oddajati tale brzojav: »Bum, bum, bum, Tinček in Tonček, pozor! Ne obupajta! Brzojavili bomo na pomoč. V kratkem se morda že vidimo! Na svidenje!«

Primožek pa se je spomnil svojega ptiča-aeroplana. Napel je lica in začel žvižgati, kakor za stavo. Ptici pa je bil vprav ta čas nekje tako daleč v džungli, da njegovega žvižganja ni mogel slišati.

Ropotanje kapitanovega bobna je bilo tako močno, da sta ga Tinček in Tonček morala slišati. Tinček je hitro naperil daljnogled v smer, odkoder so odmevali votli glasovi, in radostno vzkliznil: »Tonček, prijatelji naju niso pustili na cedilu! Poglej, tam na bregu so! Prav gotovo naju bodo tudi topot rešili iz stiske in zadrege.«

Razjedeno kamenje se je pričelo pojavljati nad gozdom in steza se je nagnila v ozko globel. Kmalu so se stene zopet razširile in pred lovcom je ležala široka gorska dolina, v sredini katere se je med rušjem in pritlikovjem svetila srebrnosa skodlasta streha lovske koč. S treh strani je bila dolina obdana s strmimi gorskimi nazidki, medtem, ko se je v tisto stran, s katere je prišel France, odpiral razgled v daljavo. Tam spodaj v nevidni globočini je ležalo jezero, na ono stran so se zopet dvigale gore, vrh za vrhom, v vedno nežnejšo sinjino.

Ko se je France približal lovski koči, je zagledal med ruševjem nekakšno blesketanje kakor od zlata. Tre-netek se je obotavljal, nato si je napravil prehod skozi zapletene veje in prišel je na majhno jaso, kjer je stalo visoko stalo iz tegnenim daljnogledom. Pred velikim daljnogledom, ki je bil uprt v sredi razgrebene skalne stene, je sedel na nižjem kamnu neki lovec: Johel Šiper, puškonosec grofa Egeja. Nosil je planinsko obleko. Kar je imel na životu, je bilo tako sivo preperelo, da se je videla nepremična postava kakor skalna kopa. Tudi lasje kot pepel; nisi mogel razločiti, ali so še svetli ali so že osiveli. Tilnik je bil od sonca tako rjavo ožgan kakor mršava kolena, preko katerih so se napejale za prt debele kite. Ko je za njim zašumel mladikovje, je počasi okrenil glavo. Po potezah si videl, da ima štirideset let. Celo, v kolikor ga je obsenčeval rob klobuka, je bilo belo, nos in lica rjava. Ena stran lica je bila gosto obrasla z brezbarvnimi dlakovjem, druga le na tenko lasnata ter pokrita z zastaranimi brazgotinami; nekoč pred leti je bil Šiper padel v pijanosti z obrazom na razbeljeno pečno plošč. Njegove poteze so bile videti kot okamenjele; le oči so živele, te male sive oči in te so bile bistre kakor kraguljeve.

»Kje je kozel?« je vprašal France s pridruženim glasom.

Samo še do kosa tega tedna trajajo ugodnosti, ki jih nudi Jugoslovanska knjižarna v Ljubljani s svojimi krasnimi kolekcijami knjig po izredno znižanih cenah in na mesečne obroke. — Pisite takoj po 16 strani obsegaajoči, ilustrirani prospekt!